

4

Limburgs Tijdschrift voor *Genealogie*

uitgave van de sectie genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

*Enkele genealogische sprokkelingen
uit Papenhoven en Grevenbicht*

Kwartierstaat Harry Strijkers

*Schmidheny: een vreemde eend
in de Bleijerheidse bijt*

*Landverhuizers uit de voormalige
gemeente Limbricht*

*Het turbulente leven van Geurt Hermens
en Catharina Daemen (1654-1728)*

JAARGANG 33 | DECEMBER 2005

Inhoudsopgave

Mededelingen, vragen, boekbesprekingen, signalementen, aanvullingen, enz.	98
Enkele genealogische sprokkelingen uit Papenhoven en Grevenbicht, door dr. Jan-Willem Kolen Weezenhof 21-07, 6536 JR Nijmegen	100
Kwartierstaat Harry Strijkers, hoofdredacteur Limburg Tijdschrift voor Genealogie	101
Schmidheny: een vreemde eend in de Bleijerheidse bijt, door pastoor J. L' Ortye, Henri Jonasplein 1, 6462 CR Kerkrade	110
Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht (slot), door Irma Lommen-Salden, Horatiuslaan 15, 6135 HW Sittard	121
Het turbulente leven van Geurt Hermens en Catharina Daemen (1654-1728). Kroniek familie Hermens, door J.L.G. Hermens, Slot Harenlaan 16, 6432 JP Hoensbroek (wordt vervolgd)	124

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., Postbus 83, 6200 AB Maastricht, tel. 043 - 321 25 86
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie:
Harry Strijkers
Wim Nolten

Redactie-adres:
Kleine Steeg 1-9, 6131 KJ Sittard, tel. 046 - 433 29 30
e-mail: h.strijkers@hetnet.nl

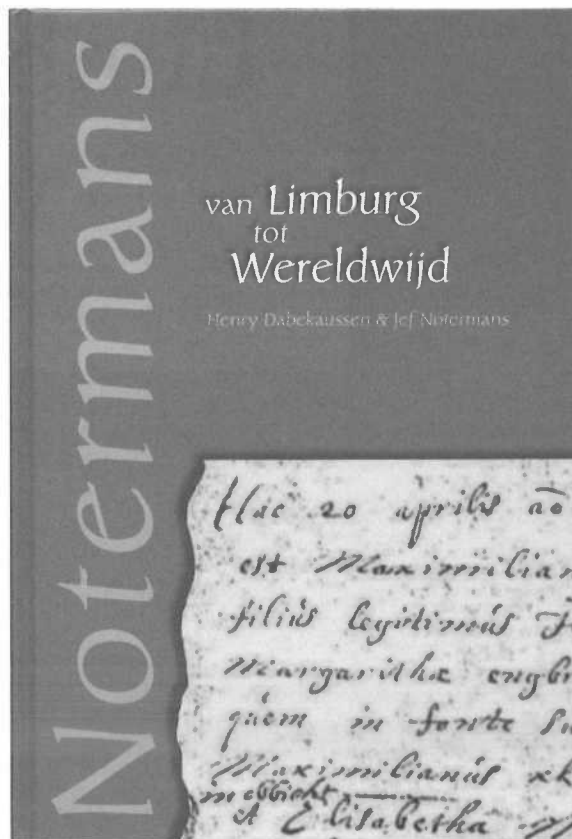
Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap wordt in belangrijke mate financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

ISSN 0169-5177

Boeken

Notermans van Limburg tot wereldwijd

Notermans (en varianten op deze familienaam) is een zeer oude Limburgse familie, die reeds in de jaren 1200-1400 in zowel Nederlands als Belgisch Limburg voorkomt. De bakermat ligt echter in Sittard en omgeving. Van hieruit verspreidde zich de familie over de beide provincies Limburg. Er zijn echter ook voorouders Notermans naar elders vertrokken, met name naar Duitsland, Luxemburg, Engeland, de Verenigde Staten van Amerika, India, het voormalige Nederlands-Indië, enz.

Het familieboek Notermans bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt in 228 bladzijden de twaalf generaties tellende stamboom, beginnend met Joannes Notermans (1650-1728) en eindigend bij mede-auteur Jef Notermans uitgebreid behandeld. Het tweede deel beschrijft in 148 bladzijden in een ander lettertype de gehele stamboom van Joannes Notermans, getrouwd met Margaritha Engbrox met al zijn zijtakken. Met name in het eerste deel is uitgebreid literatuuronderzoek gedaan en is de stamboom verlichtigd met vele illustraties en foto's.

Bij het verhaal over de zogenaamde Bokkerijders was het misschien goed geweest om ook de zienswijze van Louis Augustus te vermelden. Deze is namelijk van mening dat de Bokkerijdersbendes op de pijnbank zijn ontstaan.

Het fraai uitgevoerde boek is voorzien van (persoons)registers, wat de toegankelijkheid ten goede komt. Deze publicatie is te bestellen bij de auteurs

H.A. Dabekaussen, De Merodelaan 27-1, Villa Aragone, 3620 Lanaken (B), tel 0032-89-712406 en e-mail henri.dabekaussen@skynet.be en J.M.J. Notermans, Schoolstraat 7, 6285 BB Epen en kost € 34,00. bij afhalen. Voor verzending moet men € 6,00 meer betalen.

DIEDEREN van Puth 1600-2000, deel 4

In dit deel 4 doet de auteur, oud-journalist Jan Diederer, een poging een stap verder te zetten in de genealogie van de beide stamouders Jan Dederens en Christina Wolfs. Aan de andere kant is de stamboom verder uitgebouwd met gezinsoverzichten en verhalen die op de diverse gezinnen betrekking hebben. De auteur kwam er achter dat de hoofdtak 4 niet is uitgestorven, maar te vinden is in Kerkrade onder de naam Dederen en Diederer.

Behalve het beroep van landmeter, komt ook de veldwachter vaker voor in de familie. Opgenomen in het boek zijn verder de inboedels van enkele voorzaten en het dagboek van Pie Diederer van 1879 tot 1900. Een zeer lezenswaardig boek zoals men dat van een voormalig journalist kan verwachten. Belangstellenden kunnen deel 4 krijgen voor € 6,00 door het af te halen bij de auteur op het adres Statenlaan 20 te Valkenburg, tel. 043-6015116 of bij de winkel Diederer te Puth. Toezending per post kost € 7,80. Gelieve dat bedrag dan over te maken op rekeningnummer 47.15.34.242 t.n.v. J.A.H. Diederer te Valkenburg.

Straudink. Kroniek van het geslacht Donders Stramroy

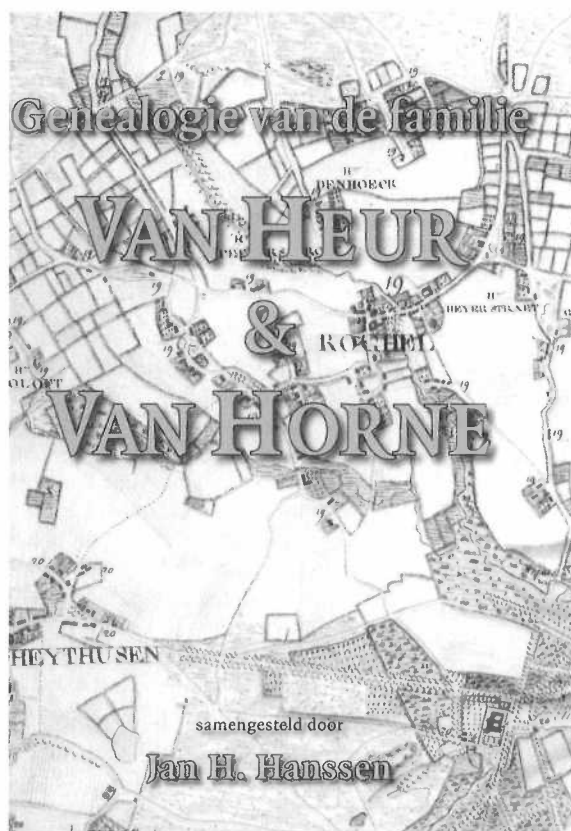
Dit jaar verscheen de eerste uitgave van het tijdschrift Straudink over de familie Donders, afkomstig uit Stramroy. De eerste voorzaten vestigden zich 200 jaar geleden vanuit Thorn en Ittervoort in de buurtschap Heieroth te Stramroy. Het is de bedoeling van de auteur Pierre Donders om zijn verzameld materiaal over de familie in enkele genealogische uitgaven vast te leggen. De vervolgnummers zijn gepland voor het voor- en najaar 2006. Het eerste deel is te krijgen door overmaking van € 10,00 op postgiro 1461209 t.n.v. P.J.M. Donders te Wichmond.

Genealogie van de familie VAN HEUR & VAN HORNE

Jan H. Hanssen, met medewerking van Huub van Horne, Leo van Heur, Frits van Horne en Sjra van Heur

Een dezer dagen kreeg ik een zwaar pak thuis dat anderhalve kilogram woog en dat een kloek boek in A4 formaat bleek te bevatten. Een kostbaar in mooie kraft ingebonden boek was de eerste indruk. Bij oppervlakkige kennismaking kreeg ik het ongemakkelijke gevoel van "mismoedig makende" perfectie. Opmaak, de mooie en vele kleurenfoto's, de vele tabellen, grafische genealogieën, kadastrale kaarten enz., gleden met stijgende bewondering aan mijn ogen voorbij. Het boek is geproduceerd met een zeer ruime beurs mag je wel zeggen.

Toen ik de inleiding zag, begreep ik meteen dat ook bij

het tekstuele deel weinig zou ontbreken. De tekst werd onder meer aangeleverd door een zeer illustreer gezelschap, bestaande uit een pastoor, een burgemeester, een PTT-directeur en een bankier. Al deze heren hebben in Limburg een uitstekende genealogische reputatie. Zij hadden voor de verdere uitwerking van de gegevens de heer J.H. Hanssen in de arm genomen, die een grote reputatie heeft wat betreft de verzorging en uitgave van genealogische publicaties. Kortom, hier wordt een hoog professioneel niveau bereikt.

Dit standaardwerk, zo mag je het wel noemen, begint met een uitvoerige toelichting van de naam, met een schitterend overzicht van patronymica en matronymica. Vervolgens geeft men een overzicht van de verspreiding van de naam. De origine van deze familie is Roggel, een midden Limburgs dorp tussen Weert en Roermond. Vandaar dat de naam van Heur ook veelvuldig voorkomt in Roermond, Weert, Nederweert, Baexem, Maasbree en aangrenzende gemeenten. Een groep is ook naar het Zuid-Limburgse afgedaald. De Naam van Horn, een vroege variant, ziet men in nabijgelegen plaatsen zoals Heythuysen, Weert en enkele Peeldorpen.

Naast een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van Roggel, is er ook een overzicht van de geschiedenis van het Land van Horn (ook bekend van de graven van Hoorn, waarvan er een is onthoofd in Brussel door Alva).

De genealogie begint met Jan van Hooer (Jenken van Horn circa 1565), waarbij de familie zich geleidelijk aan in het genoemde gebied verspreidde. Namen die meer dan tien keer in het register worden genoemd, zijn Baetsen, Coenen, Cuijpers, Driessen, Engelen, Geelen, Gubbels, Gielen, Jansen, Joosten, Kessels, Mooren, Peeters, Schreurs, Smeets, Simons,

Timmermans, Vaessen, Vossen en Willekens. Eigenlijk is op dit werk amper kritiek mogelijk, zowel wat de tekst als de uitvoering betreft. Het werk is in A4 formaat, 350 pagina's gedrukt op kostbaar papier, ontelbare foto's kaarten etc in kleurendruk, met een dubbel kolom register van 15 pagina's, een duidelijke literatuurlijst etc. Er is nauwelijks nog iets te wensen, laat staan te kritiseren. Hier past een bewonderend respect voor deze prestatie. Ons inziens is dit een klassieker, die ongetwijfeld in de prijzen zal gaan vallen.

Dit is een boek dat in archieven en bibliotheken thuis hoort. De lezer kan dan zien hoe een genealogie kan worden geproduceerd. U begrijpt dat dit werk niet voor een tientje kan worden geleverd. Men kan het boek bestellen voor € 45 (inclusief verzendkosten), een hoop geld maar niet te duur. Voor liefhebbers en vooral voor mensen uit de streek van Midden Limburg minstens de moeite waard om tenminste dit boek eens in te zien. Bij Leo van Heur kan men het boek kunt bestellen door genoemd bedrag van € 45 over te maken op postrekening 3296176 t.n.v. L.J.M. van Heur te Geleen met vermelding van genealogie.

Rest mij nog één volzin: *van harte gefeliciteerd met deze cum laude prestatie.*

Dr. J.W. Koten

Familiegeschiedenis en Genealogie Franssen

Deze maand is de Familiegeschiedenis en Genealogie van de familie Franssen uit Zuid-Limburg verschenen. Het boek telt ruim 400 pagina's en wordt uitgegeven in een degelijke uitvoering met harde kaft. Het boek is voorzien van plus minus tachtig afbeeldingen van oude documenten, foto's en 18 schema's ter verduidelijking van familierelaties.

Aan de publicatie van het familieboek ging acht jaar van archiefonderzoek en ordening van bergen gegevens vooraf door de vier auteurs Marjan Pijters, Frits Franssen, Hans Franssen en Ger Thissen, die zich verenigden in de Werkgroep Genealogie Franssen. Het resultaat is een omvangrijk werk met een algemeen familiehistorisch deel, dat onderwerpen behandelt als schouten en schepenen, chirurgijns, het boerenleven, het stamgezin van Jan Franssen uit Eijsden rond 1600 en het familie-wapen. De familiegeschiedenis wordt afgesloten met vier hoofdtakken, die naar drie van de vier auteurs leiden, doorlopend tot de tegenwoordige tijd.

Het genealogische deel bevat meer dan 1200 personen

en rond de 600 aangetrouwde familienamen. Een namenindex op de eerste twee delen, een verklarende woordenlijst en een literatuuroverzicht completeren het geheel. Het voorwoord is verzorgd door pastoor Fr. Crutzen van de parochies Klimmen en Ransdaal. Het verspreidingsgebied van de beschreven familie Franssen loopt van Eijsden naar Maastricht, Valkenburg, Schin op Geul, Klimmen, Gulpen, Sittard, Voerendaal, Heerlen, Nuth, Hoensbroek, Aken, Landgraaf, Vaals en Wittem. De latere generaties zwermen veel verder uit, ook buiten de landsgrenzen.

Het boek is te bestellen door het overmaken van € 30,- op bankrekening 1144.61.589 t.n.v. Genealogie Franssen te Klimmen, onder vermelding van naam en adres. Men kan na overmaking van bovengenoemd bedrag het boek vanaf 15 december afhalen bij Hans Franssen, Koulen 12, 6343 CJ Klimmen. Telefonisch contact vooraf is wel noodzakelijk op telefoonnummer 043-4592296. Het boek kan ook per post worden opgestuurd. In dat geval gelieve men € 37,- over te maken.

Voor U gelezen

Bisdom bezorgd over kerkarchieven

Als parochies niet zorgvuldiger omspringen met hun archieven dreigen er waardevolle historische gegevens verloren te gaan. Dat voorspelt archivaris M. Bohnen van het bisdom Roermond. Hij doelt vooral op doop- en trouwboeken, oorkondes, kerkelijke acties en foto's. Volgens hem bestaat het archiveren vaak uit het 'begraven' van documenten. 'Als iemand met pensioen gaat of er een parochie wordt opgeheven, worden alle belangrijke stukken in een doos gestopt. Na verloop van tijd weet niemand meer waar wat te vinden is', zegt Bohnen, die afgelopen weekeinde gastspreker was tijdens een studiedag van de Geschichtsverein van het bisdom Aken en het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG). Hij maakt zich ook zorgen over de manier waarop sommige parochies hun archieven opslaan. 'Stukken worden nogal eens bewaard op zolders en in kelders. Dat zijn over het algemeen niet de meest brandveilige plekken'. Bohnen betreurt het dat veel kerkbesturen niet doordrongen zijn van het nut van een goed beheer van het archief. 'Het geheugen van de kerk in Limburg wordt daardoor bedreigd', zegt hij.

De Limburger 1 november 2005

JAN-WILLEM KOTEN

Enkele genealogische sprokkelingen uit Papenhoven en Grevenbicht

In het kerkarchief van de voormalige gemeente Grevenbicht-Obbicht en Papenhoven, vond ik enkele voor genealogen aardige gegevens, die zo ver ik weet nog niet eerder zijn gepubliceerd. Deze gegevens heb ik vergeleken met de landmeter-

gegevens opgemaakt door de bekende landmeter J. Bollen. Het papier waarop de kerkmeesters van Papenhoven stonden was slechts met moeite te ontcijferen. Het merendeel van de kerkmeesters waren (kleine) landeigenaren die ik zelf nog bezat. Door

vergelijk van beide lijsten konden de namen van de kerkmeesterlijst geïdentificeerd worden. Aanvullend geef ik U ook twee korte lijstjes van de 18de eeuwse gezinshoofden in Papenhoven. Ook deze zijn nog niet eerder gepubliceerd.

Kerkmeesters van Papenhoven (rond 1683)

Giercken op den Coull (alias Schroeders), Wilhem Schroeders, Joannes Stammen, Hub Houben (ex Grevenbicht), Gerckgen Nijsten, Dirick Lenskens, Petrus Hubens, Joes Mordent, Goswijn Krijie (Heppenert), Anton Fransen, Gircken Harden (ducaton, schepen), Herman Savelvoul (den Ouden ?), Herman Savelkoul (? an den Meulen), Thijs ?run nen (? kan dit Kunnen zijn ?, te Papenhoven wonende), Severijn Rademakers, Willem Rademakers, Petrus Savelkoul, Hendrick Maessen.

Hoofden van gezinnen ca 1710 in Papenhoven

Gossen Schragen, Gerhardt Schragen, Jan Mardan †, Herman Gewen, Jan Rass †, Joes Vencken, Hindrick Cocx, Geil Geillessen, Jan Stesken, Theis Mardan, Joanny Kothen †, Peter Bisschops † Dirrick Maessen, Cems Savelkoul, Stas Steske, Peter de Kraw, Milas Stennen, Jan Notermans, Dirck Huben. Johannes Panhuis.

Hoofden van gezinnen ca 1750 (?) in Papenhoven

Reinder Salden, Nol Baelen, Lam Peters, Jasper Massen, Hendrick Maesen, Carlo Baelen, Jan Harden, Klaes de Krauw, Joannes Koothen, Hend: Massen, Joannes Kitzen, Jan Berben, Jan Hubens, Goerd Stants, den huurling van Reinder Salden Helmus Wijnants, Peter Maessen, Aris Swillens, Leen Ras,

Goerd Kitzen, Thewis Savelkoul, Geijles Wijnen, Gossen Vencken, Aret Savelkoul.

Verzoek heropening van de kerk in Papenhoven 1805

Op 15 maart 1805 tekenende de belangrijkste personen ("principaux propriétaires") van de gemeenschap Papenhoven een petitie om heropening van de kerk die tijdens de eerste jaren van de Franse bezetting was gesloten. Deze lijst omvat de volgende namen: Arboldus Savelkoul, Aret Savelcoul, Hub Hubens, Christiaen Brouwers, Leonardus Maessen, Arnoldus Boeten, Lambertus Peters, J. Maessen, Derk Harden, Claus Hacken, Jan Vencken, Hubert Swillens, Henricus Corvers, Jacobus Hamers, Joannes Vencken, Arnoldus Harden. Peter Dirks, J.W. Koten, Joannes Schrenemaker, Reinier Brouwers. Peter R Segers, J.W. van Elsen, Arnoldus Buskens, Joannes Rademakers, Dirk Voets, Hendrik Rademakers, Peter Savelcoul, Hendricus Maessen, Daniel Feders, Jan Schrienmakers, Gerard Albers en Peter Maessen.

Kapelmeesters van Grevenbicht

Ercken Schragen 1696-1706, Jacob Hamers 1697-1707, Jan Korvers 1698-1709, Jacob Savelkoul 1699-1700, Petrus Rykelen 1700-1702, Jan de Krau 1701-1702, Johan Bergers 1702-1703, Gubbel Maessen 1703-1704, Jan Schroers op Stahe 1704-?, Göerd Dillen 1705-?, Giel Hubens (Berben ?) 1706-1722, Jan Schrijnenmaker 1707-1720, Dierck Savelkoul 1709-1718, Hencken Korvers 1710-1728, Lambert Speetgens 1711-1728, Goris Driessen 1712-1728, Jan Kitzen op den Kapelle 1713-1736, Thony Schrijnenmakers 1716-1718, Jan Scheurs Alias Emenmjan (bij de Capelle) 1717-1717, Willem Diris 1718-1719.

HARRY STRIJKERS

De dertig voorouders van Harry Strijkers:

Kwartierstaat Harry Strijkers. Hoofdredacteur Limburgs Tijdschrift voor Genealogie

Algemeen

Binnen het bestuur van de Sectie Genealogie LGOG leeft reeds lang het idee om elk bestuurslid zijn of haar kwartierstaat te laten opstellen en deze vervolgens te publiceren in ons tijdschrift onder de naam "De dertig voorouders van . . .". Op die manier is snel te zien of er gezamenlijke voorouders zijn. Het heeft even geduurd voordat er voldoende "voorraad" was om te kunnen starten. De spits wordt afgebeten met de dertig voorouders van hoofdredacteur Harry Strijkers van het Limburgs Tijdschrift voor genealogie en dus zijn twee ouders, vier grootouders, acht overgrootouders en zestien betovergrootouders. Van elk ouderpaar zijn, buiten de directe voorouders van hem, ook de andere kinderen opgenomen en voor zover bekend ook hun geboorte-en overlijdensdata. De eventuele huwelijks-partners van deze kinderen zijn in onderstaande beknopte kwartierstaat eveneens, voor zover bekend, genoemd. Harry Strijkers viert, blijkens zijn curriculum vitae,

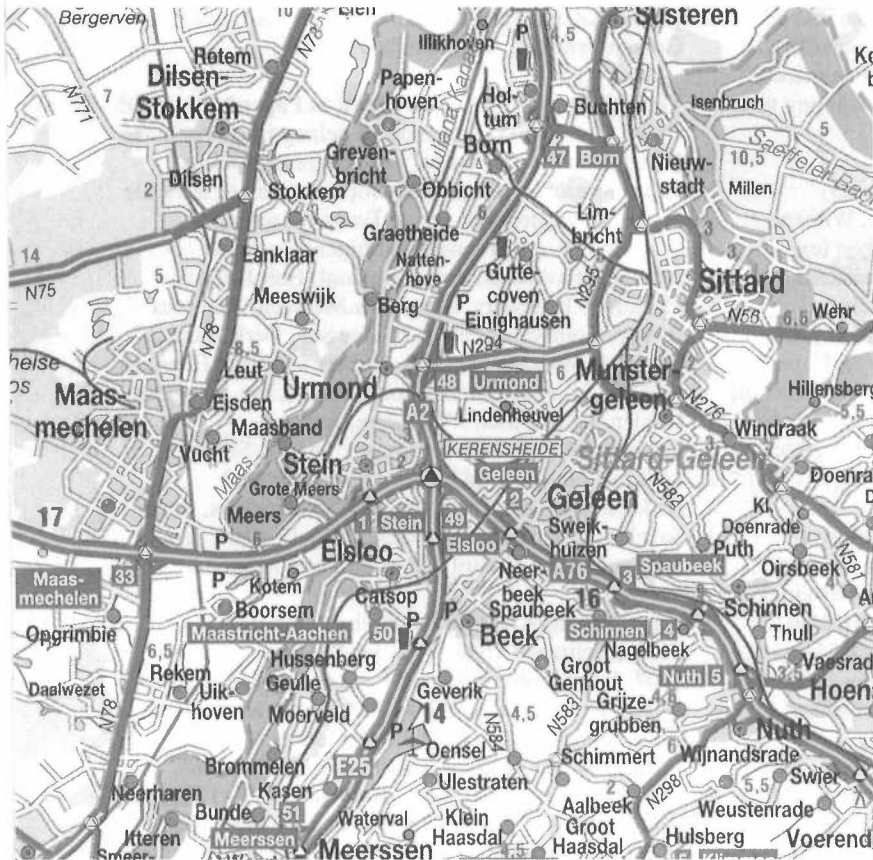
eind december 2005 zijn 25-jarig jubileum bij de redactie van ons tijdschrift, waarvan 16 jaar als hoofdredacteur.

In de volgende editie van het tijdschrift (LTG 2006-1) komen de eerste dertig voorouders van redacteur Wim Nolten voor het voetlicht.

Naamsverklaring

De familienaam Strijkers is waarschijnlijk een beroepsnaam. Althans volgens de Sittardse historicus A.H. Simonis. Het zou afgeleid zijn van het beroep "striker", de ambachtsman die vroeger de leem op het gevlochten rijshout tussen de balken van de vakwerkhuisen aanbracht en glad streek. Men zou hem kunnen vergelijken met de huidige stukadoor.

In het boek Familienamen in Limburg van Jos Crott en Jo Hoen wordt de naam ook als een beroepsnaam verklaard, maar dan van de "striker", een meter van koopwaar met zijn strijkhout, waar soms iets aan bleef hangen.

De honkvaste voorouders van Harry Strijkers komen allemaal uit een gebied, strekkende van Grevenbicht in het noorden tot Schinnen in het zuiden van het afgebeelde kaartje.

Generatie 1 / Proband:

1. Johannes Hendrikus (Harry) Strijkers, geboren Sittard 4-11-1943. Tot 1 oktober 2004 bedrijfsarchivaris Centraal Archief DSM te Heerlen. In 1967 getrouwd met José Pernot uit Grevenbicht. Uit dit huwelijk: zoon Stefan.

Opleiding

- 1950 -1956: Lagere School Berg aan de Maas.
- 1956-1958: Voorbereidende klas en een jaar HBS Bisschoppelijk College Sittard.
- 1960: Getuigschrift Bediening Chemische Apparatuur, Technische School voor de Chemische Industrie Geleen.
- 1962: Diploma Bedieningsvakman voor de Proces-industrie Stichting Vakopleiding Proces-industrie (VAPRO) te 's-Gravenhage.
- 1963: Diploma Chemisch Vakman (met lof) PBNA Arnhem.
- 1963: Verklaring Hulp Gronduitrusting LGMO Koninklijke Luchtmacht.
- 1973: Diploma driejarig leerplan Sociale School Nederlands Katholiek Vakverbond.
- 1975: Getuigschrift van de Mediale Sociale School.
- 1983: MAVO-diploma Avondcollege Westelijke Mijnstreek Sittard.
- 1984: Studieverklaring voor assistent-bedrijfsarchivaris van Stichting Gemeenschappelijke Opleiding voor archief, bibliotheek, documentatie en informatieverwerking te 's-Gravenhage.

- 1984: HAVO-certificaat geschiedenis.
- 1985: Diploma Bedrijfsarchiefkunde GO-B van Stichting Gemeenschappelijke Opleiding voor archief, bibliotheek, documentatie en informatieverwerking te 's-Gravenhage.

DSM

- 1960-1962: Leerlingenstelsel Staatsmijnen.
- 1963-1965: Militaire dienst Koninklijke Luchtmacht (dienstverband met Staatsmijnen gehandhaafd).
- 1965-1967: Stafassistent Chemische Staf Ammoniaksector Stikstofbindingsbedrijf. (SBB).
- 1967-1979: Procesoperator meet- en regelkamer van de Methaankraakinstallaties (Meka's) van het Stikstofbindingsbedrijf.
- 1979-1985: Administratief medewerker Personeel- en Loonadministratie.
- 1985-1990: Groepsleider Registratuur en Archief ADMA Lokatie Noord.
- 1990-1996: Archivaris Divisie Chemicals & Fertilizers en Business Groep CC&P.
- 1997-2004: Bedrijfsarchivaris Centraal Archief DSM Heerlen.

Overlegwerk bij DSM

- 1972-1974: Lid RING SBB (Raad in nieuwe gemeenschap) benoemd door Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond (NKMB).
- 1974-1977: gekozen lid Raad van Overleg SBB.
- 1972-1977: afgevaardigd vanuit de Raad van Overleg SBB naar de Centrale Ondernemingsraad van de Unie van Kunstmestfabrieken (UKF), een in Utrecht gevestigde dochteronderneming van DSM.
- 1983-1988: Notulist Raad van Overleg DMG (het vroegere SBB).
- 1993-1997: Notulist Raad van Overleg van DSM Chemicals/Fine Chemicals.

Ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag toog Harry Strijkers naar de fotostudio (foto Math. Maas Sittard).

Vakgebied

- 1999-2003: redactielid (namens Nederlandse Vereniging van Bedrijfsarchivarissen) van Archievenblad, uitgave van de Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN).
2002 heden: redactielid Archievenblad namens KVAN.

Samenleving

- 1970-1979: Penningmeester van de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond (vanaf 1 januari 1972 Industriebond NKV) afdeling Berg aan de Maas.
1971-1972: Voorzitter Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV), afdeling Berg aan de Maas.
1965-1977: Bestuurslid Oranje Comité Urmond.
1977-1979: Vice-voorzitter Oranje Comité Urmond.
1979-1982: Voorzitter Oranje Comité Urmond.
1982-1986: Secretaris Oranje Comité Stein.
1986-2003: Voorzitter Oranje Comité Stein.
Van 1973-1981: Bestuurslid en voorzitter Kontakt Orgaan Urmond, gemeentelijke welzijnscommissie van toenmalige Stichting Samenlevingsopbouw Westelijke Mijnstreek.
1973-1986: Secretaris Kindervakantiewerk Urmond.
1976-1985: Bestuurslid Stichting Oogstdankfeest Berg aan de Maas.
1987-1996: Secretaris Stichting Oogstdankfeest Berg aan de Maas.
2004-heden: Lid optochtjury De Marotte Sittard.
Maart 2005: Vrijwilliger Inloophuis voor dak- en thuislozen BieZefke Sittard.
Mei 2005: Secretaris Bewoners Belangen Vereniging "De Hooghe Steghe".
Nov. 2005: Lid Senaat van de "De Marotte Zitterd".

Historie/ cultuur

- 1976-heden: Lid van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG).
1980-heden: Bestuurslid sectie Genealogie LGOG en redactielid Limburgs Tijdschrift voor Genealogie.
1990-heden: Hoofdredacteur van het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie.
1984-2003: Bestuurslid Streekmuseum Schippersbeurs te Elsloo.
1987-heden: Medeoprichter en secretaris-penningmeester Stichting Charles Beltjens Sittard.
1997-2001: Secretaris Culturele Werkgroep Stein.
1998-2001: Bestuurslid Heemkunde zonder Grenzen.
1998-2001: Bestuurslid Maasketen Jan van Eyck.
1999-2001: Bestuurslid Vereniging Vrienden van het LSO.
2004-heden: Bestuurslid Stichting Museum en Expositie Geleen (MEG).
2004-heden: Bestuurslid Streekmuseum Schippersbeurs te Elsloo.

Onderscheidingen

- 1995: Legpenning van Verdienste met oorkonde en gouden draagspeld van Federatie van Oranjeverenigingen in Nederland.

- 1998: Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.
2001: Gouden speld vakbond FNV vanwege veertigjarig lidmaatschap.
2003: Ereid Oranje Comité Stein.

Generatie 2 / Ouders

2. Johannes Hendrikus Strijkers, lasser-bankwerker Staatsmijn Maurits, actief op sociaal-cultureel gebied in Berg aan de Maas, begiftigd met de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, geboren Berg aan de Maas-Urmond, 24-10-1909 en overleden aldaar 27-6-1984

trouwde Urmond 21-6-1935 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 22-6-1935 (kerkelijk) met:

3. Maria Julia Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-5-1910 en overleden Stein 25-11-1991

Een nog jong, maar zelfbewust paartje. Harie Strijkers en Julia Meeks, enkele jaren vóór hun huwelijk in 1935.

Uit dit huwelijk:

1. Johannes Gerardus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 20-3-1936. Getrouwd met Corrie Wenmeekers
2. Anna Maria Josephina Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 18-10-1937. Getrouwd met Lambert Pelzers
3. Martinus Hubertus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 8-7-1939
4. Johannes Wilhelmus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 22-11-1940 en overleden Grevenbicht 23-12-1992. Getrouwd met Lenie Roelofs

Harie Strijkers, gefotografeerd bij gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag.

Julia Strijkers-Meeks, eveneens gefotografeerd bij gelegenheid van haar zeventigste verjaardag.

Het in 1938 gebouwde woonhuis (rechts op voorgrond) van de echtelieden Harie Strijkers en Julia Meeks aan de Obbichterstraat 5 in Berg aan de Maas, anno 2005.

5. Josephina Maria Johanna Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-12-1941. Getrouwd met Harry Krekels
6. Johannes Hendrikus Strijkers, geboren Sittard 4-11-1943 = 1
7. Franciscus Peter Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 22-8-1945
8. Hubertus Johannes Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-2-1948. Getrouwd met Hennie Vaessen
9. Leonardus Wilhelmus Strijkers, geboren Sittard 23-6-1953. Getrouwd met Els Coumans

Generatie 3 / Grootouders

4. Johannes Gerardus Strijkers, landbouwer, stoker Centrale staatsmijn Emma, geboren Berg aan de Maas-Urmond 10-5-1880 en overleden Sittard 31-7-1968

trouwde Urmond 22-11-1907 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 26 -11-1907 (kerkelijk) met:

5. Anna Catharina Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 2-1-1885 en overleden Geleen 4-9-1975

Het echtpaar Gerard Strijkers en Antje Hendrix op de gevoelige plaat in 1957, enkele weken voor de grootse viering van hun gouden huwelijksfeest.

Uit dit huwelijk:

1. Frans Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 25-8-1908 en overleden aldaar 16-3-1909
2. Johannes Hendrikus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-10-1909 = 2
3. Martinus Hubertus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-11-1910 en overleden Sittard 31-7-1987. Getrouwd met Marie Helena Elisabeth Vaessen.
4. Johannes Wilhelmus Hubertus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 31-3-1912 en overleden Sittard 21-7-1978. Getrouwd 1) met Maria Catharina Ramakers en 2) Anna Josephina Hoefnagels.
5. Johannes Hubertus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 22-4-1913 en overleden Geleen 7-4-1994. Getrouwd met Maria Agnes Zelis

Het voormalige woonhuis van de familie Strijkers-Hendrix aan de Obbichterstraat 6 in Berg aan de Maas, anno 2005. Thans wordt dit bewoond door een kleindochter.

6. Anna Maria Catharina Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-11-1914. Getrouwd met Sjeng Wenmaekers
7. Wilhelmus Franciscus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-6-1917 en overleden Sittard 12-1-1984. Getrouwd 1) met Liza Worms en 2) met Netje Hendriks
8. Maria Josephina Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 10-1-1920 en overleden aldaar 13-12-1920
9. Hubertus Wilhelmus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 29-8-1922 en overleden Geleen 12 maart 2003. Getrouwd met Dina Wagemans.
10. Leonardus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 20-8-1925. Getrouwd met Annie Perebooms

6. Wilhelmus Meeks, landbouwer-herbergier, geboren Berg aan de Maas-Urmond 11-9-1870 en overleden aldaar 8-9-1913

trouwde Urmond 27-11-1896 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 28-11-1896 (kerkelijk) met:

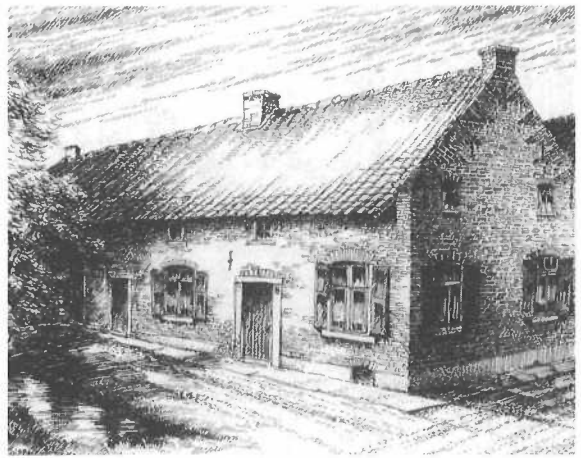
7. Helena Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 20-9-1872 en overleden aldaar 11-10-1922

Een fotocollage van het echtpaar Willem Meeks en Helena Demandt.

Uit dit huwelijk:

1. Anna Maria Meeks, geboren Berg aan de Maas 28-8-1897 en overleden Sittard 19-3-1969. Getrouwd met Harie Soons
2. Peter Joseph Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-12-1898 en overleden Geleen 18-6-1959. Getrouwd met Elisabeth Bormans
3. Margaretha Elisabeth Meeks, geboren Neuss (D) 5-6-1901 en overleden Urmond 15-7-1981. Getrouwd met Michel Bouts
4. Anna Catharina Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 11-2-1903 en overleden Sittard 4-6-1989. Getrouwd met Willem Jennen
5. Elisabeth Josephina Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-8-1904 en overleden aldaar 27-8-1963. Getrouwd met Zef Vaessen
6. Peter Johannes Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 10-10-1906 en overleden aldaar 28-2-1907
7. Hendrikus Hubertus Meeks, Berg aan de Maas-Urmond 23-1-1908 en overleden aldaar 26-11-1908
8. Wilhelmus Hubertus Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 23-1-1908 en overleden aldaar 23-11-1908

Het woonhuis annex herberg van de echtelieden Willem Meeks en Helena Demandt in Berg aan de Maas (tekening Roel de Kleine, Guttecoven).

9. Maria Julia Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-5-1910 = 3

10. Johannes Hendrikus Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 28-4-1912 en overleden Heerlen 8-8-1978. Getrouwd met Maria Sophia Vraets

11. Maria Hubertina Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 18-9-1913 en overleden Sittard 6-10-1992. Getrouwd met Pierre Ubachs

Generatie 4 / Overgrootouders

8. Francis Strijkers, kantonier gemeente Urmond, geboren Berg aan de Maas-Urmond 23-8-1844 en overleden aldaar 24-4-1914

JEZUS. † MARIA. † JOSEPH.

Bid voor de ziel van zaliger

Franciscus Strijkers

Echtgenoot van

Anna Catharina Abelshausen.

De dierbare overledene werd geboren te Berg den 24 Aug. 1844, overleed aldaar den 24 April 1914, voorzien v.d. H. Sacramenten

Eene eerekroon zijn de hooge jaren, die op de wegen der gerechtigheid gevonden worden. Prov. XVI 31.

Hij was eenvoudig en oprecht, weesde God en week af van het kwaad. (Job I. 1.)

Dierbare echtgenoot, lieve kinderen en kleinkinderen, hoe diep ook de droefheid zij, waarin dit verlies u gedompeld heeft, wil toch niet treuren gelijk zij, die geene hoop hebben. (I Thes IV) want zalig zijn de dooden, die in den Heer overlijden. Ap. 14)

Lieve kinderen, vergeet de lessen van uwen vader niet, en eert uwe moeder al de dagen van uw leven.

Zoet Hart van Maria, wees mijne toevlucht
300 dag afl.

DRUK BERN. CLAESSENS, SITTARD.

JEZUS † MARIA † JOSEPH
 Bid voor de ziel van zaliger
**Anna Catharina Hubertina
 ABELSHAUSEN**
 weduwe van
Franciscus STRIJKERS
 De dierbare overledene werd geboren te BERG
 den 19 Nov. 1846 en overleed te BUCHTEN,
 meermalen voorzien van de H. Sacramenten, den
 2 Juli 1933.

Die den Heer vreest, zal gelukkig zijn
 op het einde zijns levens en gezegend
 worden op den dag van zijn dood.
 (Eccl. 1. 13.)

Haar zachte dood was de weerschijn
 van haar leven. In alle stilte en volmaakte
 kalmte gaf zij hare ziel terug aan haar
 Schepper.

H. Hart van Jezus, mijn sterkte in mijn
 leven, mijn troost bij mijn sterven, ik
 vertrouw op Uwe oneindige goedheid.

Dierbare kinderen en familieleden, ge-
 denk mijner in uwe gebeden, opdat mijne
 ziel spoedig moge ruste in vrede.

Zoet Hart van Jezus, geef dat ik U steeds
 meer beminne. (300 d. afl. telkens.)

Barmhartige Jezus, geef haar de eeuwige
 rust. (7 jaren en 7 quadr.)

Hubert Lumens, Klein-Holtum.

trouwde Urmond 12-11-1870 (burgerlijk) en Berg aan
 de Maas 15-11-1870 (kerkelijk) met:

9. Anna Catharina Hubertina Abelshauzen, geboren
 Berg aan de Maas-Urmond 19-11-1846 en overleden
 Buchten 2-7-1933

Uit dit huwelijk:

1. Maria Elisabeth Strijkers, geboren Berg aan de
 Maas-Urmond 26-9-1872 en overleden Sittard 9-8-
 1952. Getrouwd met Leo Loeffen

De enige
 bekende en
 bijgewerkte
 foto van Anna
 Catharina
 Hubertina
 Strijkers-
 Abelshauzen,
 overgroot-
 moeder van
 Harry
 Strijkers.

2. Anna Catharina Strijkers, geboren Berg aan de
 Maas-Urmond 28-6-1874 en overleden aldaar 17-9-
 1943. Getrouwd met Louis Heffels
3. Martinus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-
 Urmond 2-1-1876 en overleden Limbricht 13-5-
 1966. Getrouwd met Maria Margarethe Salden
4. Johannes Strijkers, geboren Berg aan de Maas-
 Umond 18-9-1877 en overleden Obbicht 14-12-
 1958. Getrouwd 1) met Maria Elisabeth Salden en
 2) met Anna Catharina Heuts
5. Johannes Gerardus Strijkers, geboren Berg aan de
 Maas-Umond 10-5-1880 = 4
6. Johannes Wilhelmus Strijkers, geboren Berg aan de
 Maas-Urmond 16-8-1883 en overleden aldaar 13-
 11-1926
7. Joseph Hubertus Strijkers, geboren Berg aan de
 Maas-Urmond 20-10-1885 en overleden aldaar 23-
 4-1968. Getrouwd met Anna Maria Kling
8. Wilhelmus Henricus Strijkers, geboren Berg aan de
 Maas-Urmond 5-9-1887 en overleden 6-1-1931.
 Getrouwd 1) met Josephina Demandt en 2) met
 Maria Elisabeth Henssen

10. Hendrikus Hendrix, landbouwer-herbergier,
 geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-5-1850 en over-
 leden aldaar 11-9-1925

trouwde Stein 9-11-1874 (burgerlijk) en 10-11-1874
 (kerkelijk) met:

11. Anna Gertrudis Borger, geboren Tongeren (B) 29-
 7-1849 en overleden Berg aan de Maas-Urmond 1-4-
 1932

Jezus, † Maria, † Joseph.
 BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
GERTRUDIS BORGER
 weduwe van
HENDRIK HENDRIKS
 De dierbare overledene werd geboren te
 Tongeren den 29 juli 1849 en overleed te Berg
 a.d. Maas, zacht en kalm in den Heer, den 1
 April 1932, voorzien van de H. Sacramenten der
 Stervenden.

Een eerekroon zijn de hoge jaren, die op
 de wegen der gerechtigheid gevonden worden.
 (Prov. XV. 31).

Met deze eerekroon versierd, verliet de dier-
 bare overledene deze aarde, want zij was een
 godsvruchtige vrouw, een zorgvuldige echtge-
 noote, een teedere moeder, zij wandelde voor
 God in christelijke oprechtheid en eenvoudig-
 heid, en had een afkeer van 's werelds ijdel-
 heid. Met kalmte zag zij de dood tegemoet, en
 verwachtte hem met volle overgave van Gods
 aanbiddelijke wil.

Het gebed was haar troost, daartoe nam zij
 haar toevlucht tot op haar laatste oogenblik.
 Haar dood was dan ook de dood eener recht-
 vaardige, kostbaar in de oogen des Heeren.
 (Ps. 115).

Dierbare kinderen, troost U met mij, dat ik
 de aarde verlaat om heen te gaan naar de ver-
 blijfplaats des vredes. (H. Cath.)

Blijft onder elkaar verenigd, en dient God
 getrouw al de dagen uws levens.

Dierbare kinderen en bloedverwanten, legt
 U den plicht op veel voor de rust mijner ziel
 te bidden.

Genadige Heer Jezus, geef haar de eeuwige rust.
 Mijn Jezus, barmhartigheid.

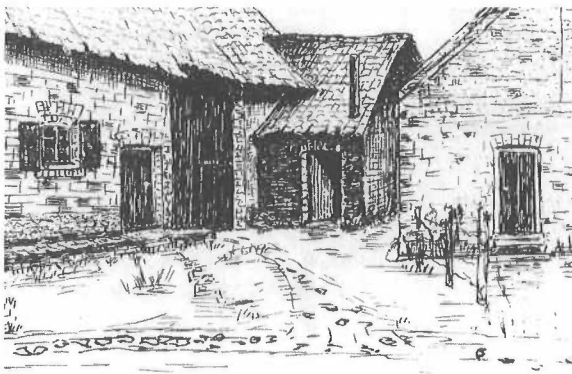
J. BOUTS koster, Berg a.d. Maas.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrikus Hubertus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 10-10-1875 en overleden aldaar 22-3-1882
2. Maria Hubertina Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 17-11-1876
3. Johannes Arnoldus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 12-6-1879 en overleden aldaar 24-5-1880
4. Johannes Arnoldus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 28-4-1881
5. Maria Elisabeth, geboren Berg aan de Maas-Urmond 14-8-1883 en overleden Sittard 21-6-1967. Getrouwd met Ferdinand Alberts
6. Anna Catharina, geboren Berg aan de Maas-Urmond 2-1-1885 = 5
7. Maria Barbara, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-4-1886 en overleden aldaar 5-10-1887
8. Maria Christina, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-12-1887 en overleden aldaar 7-2-1914. Getrouwd met Martinus Demandt
9. Maria Anna Catharina, geboren Berg aan de Maas-Urmond 31-1-1889 en overleden aldaar 19-9-1889
10. Johannes Wilhelmus Hubertus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 2-7-1891. Getrouwd met Martha Josephina Hubertina Peters

Het inmiddels reeds lang afgebroken woonhuis van de familie F. Strijkers-Abelshauzen aan de Julianastraat 50A in Berg aan de Maas (tekening: Tjeu Wenmekers †).

12. Johannes Meeks (Meex), landbouwer, geboren Schinnen 28-12-1842 en overleden Berg aan de Maas-Urmond 24-2-1899

trouwde Urmond 21-7-1869 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 22-7-1869 (kerkelijk) met:

13. Anna Maria Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 6-4-1836 en overleden aldaar 12-11-1908

Uit dit huwelijk:

1. Wilhelmus Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 11-9-1870 = 6
2. Mathijs Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 1-9-1872 en overleden aldaar 17-12-1932. Getrouwd met Elisabeth Vaessen
3. Anna Catharina Meeks, geboren Berg aan de Maas-Urmond 21-4-1874 en overleden aldaar 27-7-1944. Getrouwd met Drikske Wenmaekers
4. Peter Meeks, geboren Berg aan de Maas-Sittard 6-12-1875 en overleden Sittard 12-11-1952

14. Peter Joseph Demandt, landbouwer, geboren Berg aan de Maas-Urmond 15-1-1830 en overleden aldaar 7-12-1909

Jesus Maria Joseph Michaël.

In het H. Misoffer der Priesters en in de godvruchtige gebeden der geloovigen wordt aanbevoelen de ziel van zaliger:

PETRUS JOZEF DEMANDT,

Lid der Derde Orde van den H. Franciscus en gedurende 40 jaren Kerkmeester,

ECHTGENOOT VAN

ANNA MARIA SCHEEREN.

De dierbare overledene werd geboren te Berg op M. den 15 Januari 1830, vierde na eene gelukkige echtvereeniging zijn gouden huwelijks-jubile in October 1908 en overleed aldaar, gesterkt door de H. H. Sacramenten, op den vooravond van het feest der Onbevleete Ontvangenis van Maria, in 1909.

Hij was een man. eenvoudig van harte, oprecht en godvreezend, bezield met een levendig geloof en een onwrikbaar betrouwen op God. Op hem kunnen toegepast worden de woorden der H. Schrift: „Zalig de man, die zijn hoop op den Heer gevestigd heeft en die niet omgezien heeft naar ijdelheid en valsche dwaasheden. Ps. 89.

Op Maria stelde hij al zijn vertrouwen — hoe gelukkig zijn zij o Maria, die Uwen naam heminnen. zij zullen geen vrees hebben in het uur des doods.

(H. Bonav.)

Dierbare echtgenote, wij deelden ruim 51 jaren lief en leed met elkander, wees niet bedroefd gelijk zij die geene hoop hebben, wij zullen elkander wederzien.

Lieve kinderen, dient den Heer met oprechtbeid, eert uwe moeder. denkt aan de zorgen die ik voor u gehad heb en houdt niet op voor de rust mijner ziel te hidden.

Mijn Jesus, barmhartigheid! (100 dag. af.)
Zoete Harten van Jesus en Maria, weest mijne toelucht! (300 dag. af.)

STICHTDRUKKERIJ VROENEN-BORBANS.

trouwde Urmond 23-10-1858 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 26-10-1858 (kerkelijk) met:

15. Anna Maria Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-12-1835 en overleden aldaar 14-10-1912

Uit dit huwelijk:

1. Jan Joseph Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-7-1859 en overleden Beek 29-1-1945. Getrouwd met Maria Hubertina Catharina Haagmans
2. Peter Mathijs Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 27-5-1861 en overleden Maastricht 9-12-1908. Getrouwd met Maria Margaritha Wenmekers
3. Johannes Hendrikus Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 13-5-1864 en overleden aldaar 8-2-1938. Getrouwd met Maria Catharina Meuffels
4. Anna Elisabeth Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 17-11-1866 en overleden aldaar 15-12-1909. Getrouwd met Johannes Houben
5. Johannes Wilhelmus Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-8-1869 en overleden aldaar 3-9-1962. Getrouwd met Maria Catharina Houben
6. Helena Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 20-9-1872 = 7
7. Johannes Hubertus Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 24-3-1875 en overleden aldaar 5-11-1953. Getrouwd met Anna Mechtild Lowet
8. Johannes Hendrikus Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 18-1-1879 en overleden Sittard 29-1-1966. Getrouwd met 1) Maria Catharina Savelkoul en 2) met Maria Helena Hubertina Jetten

JESUS † MARIA † JOSEPH † MICHAËL
*In uwe godvruchtige gebeden wordt aanbevolen
de ziel van zaliger*
ANNA MARIA SCHEEREN,
weduwe van
Petrus Jozef Demandt,
*geboren te Berg a/M. den 6 Dec. 1835 en aldaar
overleden, gesterkt door de H. Sacramenten
der stervenden, den 14 Oct. 1912.*

De dierbare overledene was eene vrouw van arbeid en gebed, eene getrouwe echtgenoot, eene bezorgde moeder en eene weldoenster voor armen en noodlijdenden. — Levendig was haar geloof, vurig hare liefde tot het H. Hart van Jezus, groot haar vertrouwen op de Allerzalgste Maagd en Moeder Gods Maria. Uitgeput door eene onverbiddelijke kwaal, welke zij met christelijk geduld verdroeg, gaf zij hare ziel aan haren Schepper weder, met de zoete hoop, de kroon des levens te gaan ontvangen, door God beloofd aan hen die Hem lief hebben.

Dierbare kinderen, troost u, ik heb een leven vol ellende verlaten om over te gaan tot het rijk der eeuwige vreugde — volgt altijd moeders voorbeeld na, bemint elkander met broederlijke liefde en in uwe gebeden blijft steeds uwe ouders gedenken.

Mijn Jezus, barmhartigheid! 100 dag. afl.

STOOMDRUKKERIJ VROEMEN-BORWANS.

9. Johannes Andries Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 27-6-1882 en overleden aldaar 3-3-1884

Generatie 5 / Betovergrootouders

16. Johannes Henricus Strijkers, landbouwer, geboren Berg aan de Maas-Urmond 16-9-1793 en overleden 25-5-1872

trouwde Urmond 18-4-1831 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 19-4-1831 (kerkelijk) met:

17. Anna Catharina Welters, geboren Buchten-Born 23-5-1806 en overleden Berg aan de Maas-Urmond 21-4-1897

Uit dit huwelijk:

1. Maria Agnes Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 15-11-1831 en overleden aldaar 29-11-1831
2. Johannes Hermanus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 15-11-1831 en overleden aldaar 18-11-1831
3. Anna Elisabeth Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 13-10-1832 en overleden aldaar 4-2-1839
4. Maria Agnes Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 13-2-1835 en overleden aldaar 5-10-1911
5. Johannes Hermanus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 20-7-1837 en overleden Neuss (D) 28-5-1892. Getrouwd met Gertrudis Helena Mewissen

6. Maria Anna Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-11-1839 en overleden aldaar 30-4-1928. Getrouwd met Martinus Abelshauzen
7. Petrus Jacobus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-1-1842 en overleden aldaar 5-5-1844
8. Francis Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 23-8-1844 = 8
9. Johannes Gerardus Strijkers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 1-3-1850 en overleden aldaar 22-12-1897. Getrouwd met Anna Maria Demandt

18. Wilhelmus Abelshauzen, gemeenteveldwachter Urmond, geboren Sittard 4-5-1802 en overleden Berg aan de Maas-Urmond 16-3-1858

trouwde Limbricht 23-10-1833 (burgerlijk) met:

19. Maria Elisabeth Bergers, gedoopt Berg aan de Maas-Urmond 31-7-1804 en overleden aldaar 27-9-1872

Uit dit huwelijk:

1. Nicolaas Abelshauzen, geboren Sittard 14-8-1834 en overleden St.-Leonards (B) 11-12-1881. Getrouwd met Maria Magdalena Bouts
2. Martinus Abelshauzen, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-1-1837 en overleden aldaar 28-7-1899. Getrouwd met Maria Anna Strijkers
3. Gertrudis Elisabeth Abelshauzen, geboren Berg aan de Maas-Urmond 6-9-1839 en overleden aldaar 31-10-1840
4. Anna Catharina Hubertina Abelshauzen, geboren Berg aan de Maas-Urmond 19-11-1846 = 9

20. Hendrikus Hendrix, landbouwer, geboren Berg aan de Maas-Urmond 11 februari 1802 en overleden aldaar 11-4-1860 (weduwnaar van Maria Ida Lahaye)

trouwde Urmond 13-10-1845 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 14-10-1845 (kerkelijk) met:

21. Gertrudis Elisabeth Bouts, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30 mei 1813 en overleden aldaar 12 juni 1874

Uit dit huwelijk:

1. Maria Lucia Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 25-5-1846
2. Maria Helena, Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 25-5-1846
3. Johannes Lambertus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 11-4-1847
4. Hendrikus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-5-1850 = 10
5. Theodorus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 16-3-1852
6. Johannes Wilhelmus Hendrix, geboren Berg aan de Maas-Urmond 3-10-1857. Getrouwd met Anna Barbara Luyten

22. Philip Jacobus Borger, geboren Eysden (B) 12-3-1807 en overleden Stein 14-2-1857

trouwde Stein 24-10-1831 (burgerlijk en kerkelijk) met:

23. Maria Elisabeth Heynen, geboren Stein 2-12-1809 en overleden Berg aan de Maas-Urmond 31-10-1881

Uit dit huwelijk:

1. Joannes Arnoldus Borger, geboren Stein 26-7-1832
2. Anna Catharina Borger, geboren Stein 14-12-1834
3. Lambertus Borger, geboren Stein 7-1-1838 en overleden aldaar 19-1-1838
4. Joanna Maria Borger, geboren Stein 4-9-1843
5. Barbara Hubertina Borger, geboren Stein 9-4-1846
6. Gertrudis Borger, geboren Tongeren (B) 29-7-1849 = **11**
7. Petronilla Borger, geboren Stein 18-5-1855

24. Jan Mathijs Meex, landbouwer-kleermaker, geboren Daneken-Schinnen 27-8-1814 en overleden aldaar 24-4-1883

trouwde Schinnen 23-1-1840 (burgerlijk en kerkelijk) met:

25. Maria Agnes Cloots, geboren Schinnen 16-4-1813 en overleden Daneken-Schinnen 3-12-1873

Uit dit huwelijk:

1. Anna Catharina Meex, geboren Daneken-Schinnen 16-1-1841. Getrouwd 1) met Jan Mathis Janssen en 2) met Bartholomeus Roberts
2. Joannes Meex, geboren Daneken-Schinnen 28-12-1842 = **12**
3. Pieter Mathijs Meex, geboren Daneken-Schinnen 25-1-1845 en overleden Geleen 30-11-1904. Getrouwd met Helena Mulkens
4. Johanna Catharina Meex, geboren Daneken-Schinnen 5-6-1847. Getrouwd 1) met Jan Leonard Haertmans en 2) met Hendricus Martinus Kusters
5. Hubertina Meex, geboren Daneken-Schinnen 8-11-1849. Getrouwd met Jan Kuipers
6. Jan Nicolaas Meex, geboren Daneken-Schinnen 29-4-1852 en overleden aldaar 15-4-1858

26. Wilhelmus Arnoldus Kurvers (Cörvers), loodwitmakersknecht, dagloner, landbouwer, geboren Berg aan de Maas-Urmond 28-3-1802 en overleden aldaar 10-9-1872

trouwde Rotterdam 22-7-1829 (burgerlijk) met:

27. Maria Elisabeth Dreessen, geboren Grevenbicht 24-10-1802 en overleden Urmond 19-2-1861

Uit dit huwelijk:

1. Johannes Kurvers, geboren Rotterdam 6-7-1829. Getrouwd met Maria Helena Brands
2. Joanna Catharina Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 31-8-1831. Getrouwd met Christiaan Konings
3. Henricus Servatius Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 7-9-1833
4. Anna Maria Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 6-4-1836 = **13**
5. Maria Sibilla Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-1-1839
6. Hubertina Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 17-9-1840. Getrouwd met Martinus Salden
7. Petrus Mathias Kurvers, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-3-1844

28. Peter Joseph Demandt, landbouwer, gedoopt Berg aan de Maas-Urmond 4-8-1793 (getuigen: Henricus

Hendrix en Maria Elisabeth Wenmeckers) en overleden aldaar 18-11-1875

trouwde Urmond 13-6-1815 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 2-7-1815 (kerkelijk) met:

29. Anna Mechtildus Bergers, gedoopt Urmond 20-1-1796 (getuigen: Aegidius Bauduin en Mechtildus Bergers) en overleden Berg aan de Maas-Urmond 27-6-1870

Uit dit huwelijk:

1. Anna Catharina Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-4-1816 en overleden aldaar 8-4-1816
2. Anna Catharina Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-4-1817 en overleden aldaar 3-5-1897. Getrouwd met Johannes Hendrikus Sniijders
3. Johannes Lambertus Josephus Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-3-1819 en overleden aldaar 24-6-1819
4. Johannes Martinus Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 1-9-1820 en overleden aldaar 13-12-1907. Getrouwd met Anna Elisabeth Rijkers
5. Anna Maria Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-11-1822 en overleden Beek 17-4-1897. Getrouwd met Peter Paes
6. Maria Cornelia Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 30-1-1825 en overleden aldaar 5-12-1878
7. Maria Barbara Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 29-4-1827 en overleden aldaar 5-2-1839
8. Peter Joseph Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 15-1-1830 = **14**
9. Angelina Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 26-8-1832. Getrouwd met 1) Josephus Hubertus Aelbrecht en 2) met Mathijs Konings
10. Johannes Christian Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 23-12-1834 en overleden aldaar 27-12-1834
11. Anna Gertrudis Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 16-1-1836. Getrouwd met Renerus Balthasar Frijns
12. Anna Elisabeth Demandt, geboren Berg aan de Maas-Urmond 7-10-1838 en overleden aldaar 26-8-1841

30. Joannes Sche(e)ren, landbouwer en wethouder, gedoopt Urmond 25-9-1797 (getuigen: Petrus Bouts en Anna Catharina Reuten) en overleden Berg aan de Maas-Urmond 9-7-1872

trouwde Urmond 23-8-1823 (burgerlijk) en Berg aan de Maas 26-8-1823 (kerkelijk) met:

31. Anna Elisabeth Meijers, gedoopt Berg aan de Maas-Urmond 8-9-1797 (getuigen: Peter Martinus Meijers en Mechildis Claessens) en overleden 15-1-1862

Uit dit huwelijk:

1. Joannes Mathias Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 16-11-1823 en overleden aldaar 12-10-1826
2. Anna Catharina Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 2-6-1825

3. Joannes Mathis Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 4-11-1828 en overleden aldaar 22-5-1895. Getrouwd met Helena Vaessen
4. Anna Judith Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 16-3-1827
5. Theodorus Lodovicus Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 9-2-1831
6. Anna Elisabeth Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 17-12-1832 en overleden aldaar 10-6-1909. Getrouwd met Willem Hendrik Kurvers
7. Leonardus Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 13-8-1834
8. Anna Maria Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 5-12-1835 = 15
9. Hubertina Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 4-12-1837
10. Maria Catharina Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 3-1-1840
11. Maria Helena Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 28-12-1840
12. Gertrudis Scheeren, geboren Berg aan de Maas-Urmond 28-2-1844

Bronnen en literatuur:

1. Doopregisters parochies Berg aan de Maas en Urmond
2. Geboorte-, huwelijks- en overlijdensregisters gemeenten Born, Grevenbicht, Limbricht, Schinnen, Stein en Urmond
2. J.H. Strijkers, *Familiekroniek van de Bergse tak Strijkers*, Berg a.d. Maas 1976 [72 p.].
3. J.H. Strijkers, *Kroniek van de Daneker familie Meex*, Berg aan de Maas 1978 [107 p.].
4. J.H. Strijkers, *De familie Demandt. Geschiedenis van een Maaskanter familie*, Berg aan de Maas 1979 [175 p.].

JOS. L'ORTYE,
PASTOOR

SCHMIDHENY: een vreemde eend in de Bleijerheidse bijt

Inleiding

In de eerste helft van de negentiende eeuw komen we in Bleijerheide de Schmidheny's tegen, een Maastrichts echtpaar dat hier in het najaar van 1817 verzeild raakte. (Jan) Willem Schmidheny (1782-1833) en zijn vrouw Josephina Van Melsen (1778-1854) kwamen en gingen, zonder echter zodanige sporen achter te laten dat vandaag de dag nog iemand weet dat ze hier hebben gewoond, laat staan hoe het hun vergaan is. Toch leveren de sporen die ze wel hebben nagelaten een interessante geschiedenis op van dit echtpaar. Al lezend zal men inderdaad ontdekken dat hier, ondanks de tijdsperiode die ons van hen scheidt, "niets nieuws onder de zon" is. De tijd waarin de Schmidheny's leefden was een bijzondere. Ze waren geboren en getogen in het 'Ancien Regime', waaraan echter een einde kwam toen in de daaropvolgende 'Franse Tijd' (1794-1814) tal van nog uit de Middeleeuwen stammende rechten en gewoonten plaats maakten voor een geheel ander soort samenleving, gebaseerd op de idealen van de Franse Revolutie: 'Liberté, égalité et fraternité' (vrijheid, gelijkheid en broederschap), die een definitievere vorm zou krijgen op het Wener Congres (1815), dat na de val van Napoleon de grenzen van de nieuw te vormen Europese staten vastlegde.¹⁾ Het daaruit voortvloeiende grensverdrag van Aken (1816) tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Pruisen schiep aan het Bleijerheidse "Mundgen", waar het echtpaar, een nieuwe, unieke grenssituatie, in die zin dat deze buurtschap een uithoek vormde. Sindsdien volgde de rijksgrens het tracé van de Nieuwstraat, de nieuwe steenweg die door de abdijs Rolduc in 1789 was aangelegd. Door deze regeling viel het oostelijk gedeelte van de gemeente Kerkrade tot en met de Nieuwstraat, met de buurtschappen Strass, Maubach en Kohlberg, aan het koninkrijk Pruisen.²⁾ Bleijerheide was in de negentiende eeuw nog geen

stadsdeel, maar een buurtschap rond een centraal plein 'De Blie', het huidige Dr. Ackensplein. Volgens de bevolkingslijst uit 1796 telde 'Bleyerheyde-rotte' toen 201 inwoners, en 74 huizen. Van deze 201 inwoners waren er 54 mijnwerker, 14 spinster 3 naaldenmaker, 2 landbouwer, 2 knecht of meid, 1 werkman, 1 schoenmaker 1 kleermaker en 1 dienstmeid. De rest was huisvrouw, minderjarig of gehandicapt ('gebocheld').³⁾ De mijnwerkers vonden hun emplooi op de Domaniale Steenkolenmijn (1723-1969), op de Bleijerheide-mijn (1808-1852) en op de mijn Neuprick (1808-1904). Een kleine vijftig jaar later, in 1840, telde Bleijerheide 505 inwoners, verdeeld over 80 huizen.⁴⁾ Hoewel Bleijerheide dus maar een uithoek was, komen we er toch enkele beter gesitueerden, renteniers/grondeigenaren tegen, zoals de familie Winckens en Dumont, die in de mijnindustrie actief waren, en Ackens, waarvan dr. Jan Jozef Ackens (1800-1880) wel de bekendste telg is, naar wie later ook het centrale plein van Bleijerheide vernoemd werd. Het was in dat Bleijerheide waar in 1817 de welgestelde Jan Willem Schmidheny zich met zijn vrouw Josephina Van Melsen vestigde, en wel op de 'hofstede met aanhoorige gebouwen, plaats, tuin, weiden, bouwlanden en boomgaarden, groot tezamen ongeveer vijf bunders, vier roeden en veertig ellen vierkant'. Deze hofstede lag aan het 'Mundgen', sinds de nieuwe rijksgrens van 1816 een 'uithoek van de uithoek', ongeveer daar waar nu 'Centrum Bleijerheide', aan de Pannesheiderstraat gelegen is. Daarvoor woonde het kinderloze echtpaar, in het naburige Herzogenrath. Daar had Jan Willem zich gevestigd, toen hij in 1811 de functie van 'directeur-ontvanger particulier der koninklijke koolwerken van 's Hertogenraede' kreeg. Later, na zijn ontslag, staat hij te boek als 'eigenaar en rentenier', als 'eigenaar en gepensioneerde Hollandsche officier' en bij zijn dood zelfs als 'staatspensionaris'. Deze riante behuizing kocht Jan Willem op 14 juli 1817 voor 1600

rijksdaalders (4800 francs of 2268 gulden) van Johan Joseph Flegels, gehuwd met Anna Catharina Haemers. (*'une maison, etablis, grange, boulangerie, ap- et dependances, actuellement occupé par Mr. Longrée⁵⁾ et les vendeurs, ensemble avec un jardin et une prairie mesurant environ deux journaux, soixante un aren cinquante centiares, tenant d'un long au chemin a l'autre à la veuve Gronenschilt, d'un bout à Guillaume Koullen, sise et situé à Blyerheyde, part la dite commune de Kerkraede; un second jardin de sept ares soixante quatorze centiares, ou un quart de journal, ibidem, d'un long joignant à Guillaume Koullen, de l'autre au chemin, d'un bout aux heritiers Evertz; un lieu de terre arable situé au même endroit contenant vingt trois ares vingt deux centiares, trois quarts de journal, confrontant à Guillaume Voncken de l'autre à la veuve Rehaen, aboutissant à la chaussée et à Jacques Koullen; une dito de quinze ares trente huit centiares, ibidem, tenant d'un long à la veuve Gronenschilt de l'autre au sentier, d'un bout à Jacques Koullen, de l'autre à Mathieu Zimmermann, 75 vergers; et finalement une lieu de paturage de la contenance de quinze aren trente huit centiares, un demi journal, joignant d'un long à Arnould Vincken, de l'autre à Guillaume Voncken, d'un bout à la veuve Rehaen*').⁶⁾

Jan Willems afkomst

Jan Willem en zijn vrouw kwamen oorspronkelijk uit Maastricht. Hij was aldaar op 21 april 1782 in de Nederlands Hervormde kerk gedoopt als zoon van (Hans) Balthasar Schmid(t)heny, die als bode van de 'rechtbank in eerste aanleg'⁷⁾ aldaar te boek stond, en Elisabeth Christina Seybertin. Jan Willem was de op één na oudste van vijf; vóór hem werd op 4 september 1779 Elisabeth gedoopt, na hem werd nog (Jan) Karel gedoopt op 23 maart 1785, Jakob op 14 mei 1788, en Jeanette op 21 augustus 1796.⁸⁾ Bij de volkstelling van 1802/1803 komen we het gezin Schmidheny tegen aan de Grote Gracht in Maastricht, waar ze een huis bewonen dat eigendom is van ene Closet uit de Bredestraat: *'Balthazar Smidheny (65), huissier; Elisabeth Sijbert (55), épouse; Jean Charles (18), fils; Adam Coenr. Sijbert (86), beaupère; Marie Didden (23), servante; la veuve Stoppendahl (70), rentière'*, en verder nog een minderjarig kind.⁹⁾ Balthasar Schmidheny vestigde zich volgens de bevolkingslijst in 1770 te Maastricht, waar hem volgens het Burgerboek van het Brabants Hooggerecht (189) bij besluit dd. 9 september 1778 van de commissarissen-deciseuren van dit Hooggerecht gratis het burgerschap van de stad werd verleend. Hij was toen veertig jaar oud en 'ooftmenger' (azijnmaker) van beroep. Oorspronkelijk kwam hij van 'Reyntaal', wat door Ubachs wordt geïdentificeerd met Rheindalen bij Mönchengladbach.¹⁰⁾ Een afkomst die voor de hand schijnt te liggen als we weten dat zijn vrouw Elisabeth Christina Seybert(in) afkomstig was van Mülheim aan de Rijn, waar ze ca 1748 geboren was als dochter van Johan Karel Sybert en Johanna Walther. Na de dood van haar man op 27 juli 1817, woonde ze aan het Sint Servaasklooster, waar ze ook op 28 oktober 1826 zou komen te overlijden.

Josephina's afkomst

Echtgenote Josephina Van Melsen was op 3 augustus 1778 in de St. Nicolaaskerk te Maastricht gedoopt als dochter van Pieter van Melsen/Melsum, handelaar in specerijen, en Maria Josepha Driessen/Dreesens. Josephina was de oudste van vier; na haar werd Johan Andreas gedoopt op 24 maart 1780, Anton op 29 augustus 1782 en Maria Ludovica Johanna op 14 mei 1786. In de volkstelling van 1802/1803 komen we ze tegen in de Maastrichter Brugstraat, waar ze een huis bewonen dat eigendom is van ene Van Melsen zaliger. *'P. van Melsen (51), marchand. D'epicerie; M.J. Dreesen (52), épouse; J. André (20), fils; Marie Corneille J. (22), fille; Louise (14), idem; J. Dreesens (55), soeur; El. Vandenweldenberg (25), servante'* en verder nog 3 (?) minderjarigen.¹¹⁾ Volgens de bevolkingslijst vestigde vader Pieter Van Melsen zich in 1773 te Maastricht, en volgens het Burgerboek van het Brabants Hooggerecht (193) werd hem op 12 april 1779 het burgerschap van Maastricht verleend. Hij was toen 29 jaar oud, uit Breda afkomstig en 'kremer' van beroep.¹²⁾ Het echtpaar Van Melsen kwam vroeg te sterven; Maria Josepha Driessen op 13 mei 1803 te Maastricht. Pieter Van Melsen overleefde zijn vrouw twee jaar en overleed op 14 juni 1805 ald., 54 jaar oud. Vanaf dat moment stonden de kinderen er alleen voor: Josephina was bijna 27, Johan Andreas 25, Anton 23 en Maria Ludovica Johanna 19. Josephina's zus Maria Ludovica Johanna ('Louise'), gedoopt te Maastricht op 14 mei 1786, zou in 1816 te Maastricht trouwen met Gabriel Noel Soenié. Josephina's broer Johan Andreas Van Melsen (1780-1858), geboren te Maastricht op 17 maart 1780, trouwde 1813 ald. Maria Josephina Coenen en zou ald. als grondeigenaar a.d. Grote Staat op 16 maart 1858 overlijden. Zijn echtgenote op 5 november 1845.

Jan Willems en Josephina's huwelijk in 1809

Jan Willem en Josephina leerden elkaar vermoedelijk in Maastricht kennen. Hij was een paar jaar uitstедig geweest in verband met zijn militaire dienst, o.a. in Zutphen, waar hij op 29 april 1802, net twintig, als Nederlands Hervormd kerklid, zijn belijdenis deed. In het Staatse ('Hollandse') leger, had hij de rang van luitenant in een Kurasiers-regiment.¹³⁾ In 1807 had Jan Willem problemen gehad met (zijn toenmalige werkgever?) de Domeinen, want op 6 maart van dat jaar sprak de rechtbank van eerste aanleg, waar Jan Willems vader als bode en deurwaarder werkte, een 'vonnis op rekest' uit. Tien jaar later zou Jan Willem als hoofdontvanger van de Domaniale Mijn in Kerkrade weer problemen met de Domeinen krijgen.¹⁴⁾ De bruidegom gold tijdens zijn huwelijk met zijn 26 jaar al als gepensioneerd (luitenant). De bruid was koopvrouw of verkoopster ('marchande') van beroep. Beiden woonden ze nog in Maastricht, de bruidegom aan de Grote Gracht, de bruid aan de Maastrichter Brugstraat. De ouders van de bruid waren al overleden, de ouders van de bruidegom woonden nog in Maastricht. Vader Schmidheny zou in 1817 in Elsloo overlijden; moeder Schmidheny in 1826 in Maastricht. Het huwelijk vond plaats in Maastricht op 14 april 1809; of er ook een kerkelijke huwelijk op volgde, is

onbekend. Een jaar later, op 19 april 1810 werd het jonge gezin verblijd met een zoon: Desiré Jean Joseph. Hij werd geboren Maastricht, Achter de Molens. Aangifte deed de 27-jarige vader, samen met oom Jean André Van Melsen (1780-1858) en Jean Baptiste Pierre Haenen. Op 5 april 1810, kwam de gewenste ('desiré') stamhouder te overlijden.

Jan Willem hoofdontvanger op de Domaniale Mij 1811-1818

Na zijn pensionering werd Jan Willem Schmidheny eind 1811 economisch directeur bij de Domaniale Mijnen te Kerkrade en vestigde zich te Herzogenrath. De Domaniale Mij was vlak daarvoor ontstaan ter vervanging en verdere exploitatie van de mijnen van de eveneens opgeheven abdij Kloosterrade ('Rolduc'), die na de confiscatie werden aangeduid als 'mines domaniales', omdat zij door het gouvernement onder de dienst der Domeinen waren geplaatst. De naam ging over op de nieuwe mijnzetel en bleef behouden ook toen de Nederlandse Staat in 1815 eigenaar werd. Vanaf 1845 verpachtte deze de mijn de particuliere onderneming, de Aken-Maastrichtse Spoorweg-maatschappij. De naam zelf bleef behouden in een straatnaam.¹⁵⁾ De functie die Jan Willem bekleedde als 'receveur principal' valt te vergelijken met die van commercieel-financieel directeur.

In die hoedanigheid vertegenwoordigde hij de directie der Domeinen.¹⁶⁾ In de tijd dat Jan Willem er werkte (1819) was er één schacht in productie met 332 man. In 1819 werd Jan Willem van ernstig ambtsmisbruik ('malversations graves') beschuldigd. Hij zou een bedrag van 20.745 francs en 54 centimes verduisterd hebben. Een bedrag dat nog met rente tot 25.067 francs 55 centimes zou oplopen. Een astronomisch bedrag, als men het vergelijkt met de koopprijs van de Bleijerheidse hofstede in 1817: 4800 francs! Met als resultaat dat hij op 11 september 1818 van zijn functie ontheven werd. Men had er negen maanden voor nodig om de beschuldiging zodanig te formuleren dat ze door de rechtbank aangenomen werd. Op grond daarvan werd hij op 10 juni 1819 officieel in staat van beschuldiging gesteld, ondanks het aanbod van het bestuur van de Domaniale op 12 juli 1820 om de zaak in der minne te schikken. Jan Willem besloot om verder te procederen om zijn naam te zuiveren, gesteund door collega's.¹⁷⁾ In verband daarmee meldden zijn collega's Jean Leonard Vincken, Paul Desiré Walckiers en Wynand Körlengs zich op 20 mei 1819 bij notaris Struyck in Kerkrade om daar ten gunste van hem een verklaring af te leggen.¹⁸⁾ Naar aanleiding van het oordeel van de Rechtbank van 1e Instantie te Maastricht dd 9 januari 1822 inzake '*Jean Guillaume Schmidheny, propriétaire*' verschenen op 27 februari voor de kamer voor civiele zaken van deze rechtbank Jean Jourdain Berden, Pierre Joseph Schmidt, André Joseph Longrée, Guillaume Stalmans, Balthasar Vincken, en later nog tijdens de zitting George Modave, welke allen ten gunste van Jan Willem een verklaring aflegden, die in proces-verbaal werd vastgelegd en 4 maart geregistreerd.¹⁹⁾ Toch oordeelde de rechtbank Jan Willem op 20 november ook op de andere punten schuldig, o.a. kolenleveranties aan de stad Jülich ten behoeve van de aldaar gelegerde

militaire troepen. Jan Willem liet het er ook dit keer niet bij zitten en ging in beroep bij de rechtbank in Luik. Samen met zijn advocaten Teste en Forgeur en procureur Lesperance stelde hij een kort overzicht van de zaak op, dat hij op 8 juni 1825 in Luik bij H. Dessain, Libraire, vis à vis du Palais, in druk liet uitgeven. Frappant genoeg blijkt ook zijn opvolger Johan Jordan Berden zijn functie niet naar behoren uit te oefenen. Uit een rapport van 14 december 1822 blijkt bijvoorbeeld dat hij de arbeiders met minderwaardig geld uitbetaalde. De ambtenaar van het Staatstoezicht, Fanchamps, maakte geregeld processen-verbaal op, die hij aan zijn chef en aan de directeur der Domeinen doorzond. Van 1819 tot en met 1826 werd er een verlies geleden van maar liefst f150.946,00.²⁰⁾

Jan Willems grondtransacties

Het enige dat we van hem te weten komen is dat hij op 21 maart 1814 een schuld-vordering van 300 Reichsthaler overnam van Nicolaus Lersch uit Aken. Verder dat hij op 15 juli 1814 enkele paarden publiek liet verkopen en dat hij op 5 maart 1817 van Johan Leonard Vincken uit Kerkrade, voor f122,85 "*une pièce de terre arable*" kocht, dat een paar maanden later, op 21 november 1817, hij was inmiddels naar Bleijerheide verhuisd, alweer geruild zou worden tegen een huis met toebehoren, in eigendom van Anna Elisabeth Evertz.²¹⁾ Na aankoop van de hofstede 14 juli 1817, begon hij zijn bezit uit te breiden: op 7 oktober 1817 verwierf hij van Maria Catharina Pöttgens, voor 94 francs '*ene grassweijde aan het Mundgen*', die op 5 april 1820 geruild wordt tegen een weiland aldaar, in eigendom van Anna Maria Voncken.²²⁾ Een maand later, op 17 november 1817, kocht hij van Arnold Joseph en Johan Peter Vincken, '*een wijde of Driesch geleegen aan de Blijerheide*'.²³⁾ Op 21 november 1817, ruilde hij met Anna Elisabetha Evertz een, in eigendom toebehorend gebouw, bestaende uit keuken, voorhuis, grond, met alle ex- en dependenties, en coolhoff gelegen in en onder op de Kokeleheide, tegen een stuk ploegbaar land gelegen op de Teggenziete.²⁴⁾ Vijf dagen later, op 26 november 1817, kocht hij voor 360 francs van Anna Theresia, Nicolas, Marcellis Joseph, Anna Clara, en Maria Josepha Consten, een stuk akkerland gelegen op de Hoffgensbrug.²⁵⁾ Ruim twee weken later, op 13 december 1817, kocht hij van Maria Anna Kleycker e.a. een oud, bouwvallig en gedeeltelijk onbewoonbaar huisje bestaende in twee kamertjens, etc.²⁶⁾ Na enkele maanden rust ging hij op 26 september 1818 een grondruiling aan met Johannes Joseph Zimmermans, hij stond een stuk akkerland af aan de Kohlberggracht.²⁷⁾ Op 29 december 1818, verpachtte hij voor de periode van zestien jaren, te beginnen op 1 januari 1819, aan Antoon Koullen een weide op de Kokeleheide.²⁸⁾ In 1820, op 5 april, ging hij eveneens een ruiling aan, dit keer met Anna Maria Voncken en droeg hierbij een grasweide over.²⁹⁾ Op 20 augustus 1820 kocht hij van Mathijs Olivier, een klein lemen huisje op de Bleijerheide zonder maatopgave.³⁰⁾ In 1829, op 8 maart kocht hij van Katharina Groeneschild 13 roeden akkerland aan den Blijerweg.³¹⁾ Een half jaar later, op 12 oktober 1829, kocht hij van Maria Agnes Meijer 33 roeden in het Prikstal.³²⁾ Een

half jaar later, op 20 maart 1830, kocht hij van Elisabeth Paffen een perceel bouwland aan de Holtz. In de koopacte werd verder opgemerkt, dat de contant betaalde kooppenningen 'zijn voortvloeiende en herkomende uitsluitelijk de gemeenschap uit eige personeele middelen van den heere aankoper'.³³⁾ In hetzelfde jaar, op 20 oktober, kocht hij van Werner Josef Sproten, een woonhuis met kelder aan de Holtz.³⁴⁾ In 1832 op 8 april 1832 kocht hij van Hendrik Anton Knops, een perceel hooiland in de Kokelestraat.³⁵⁾ Tenslotte, op 28 augustus 1832, kocht hij van Pieter Jozef, Anna Katharina en Maria Elisabeth Josepha Evertz voor f128,56 een woonhuisje in het Mundgen ald. Hij verklaarde zich bereid het derde deel, groot f42,85 en toebehorend aan voornoemde minderjarige, te zijner tijd aan haar te zullen uitkeren. Ruim een half jaar later, Jan Willem was inmiddels vroegtijdig op 4 maart 1833 overleden, bleek dat laatste bedrag nog altijd niet betaald te zijn, reden waarom de inmiddels meerderjarige Maria Elisabeth Jozefa Evertz, zich op 30 mei 1833 tot de notaris wendde om uitbetaling.³⁶⁾

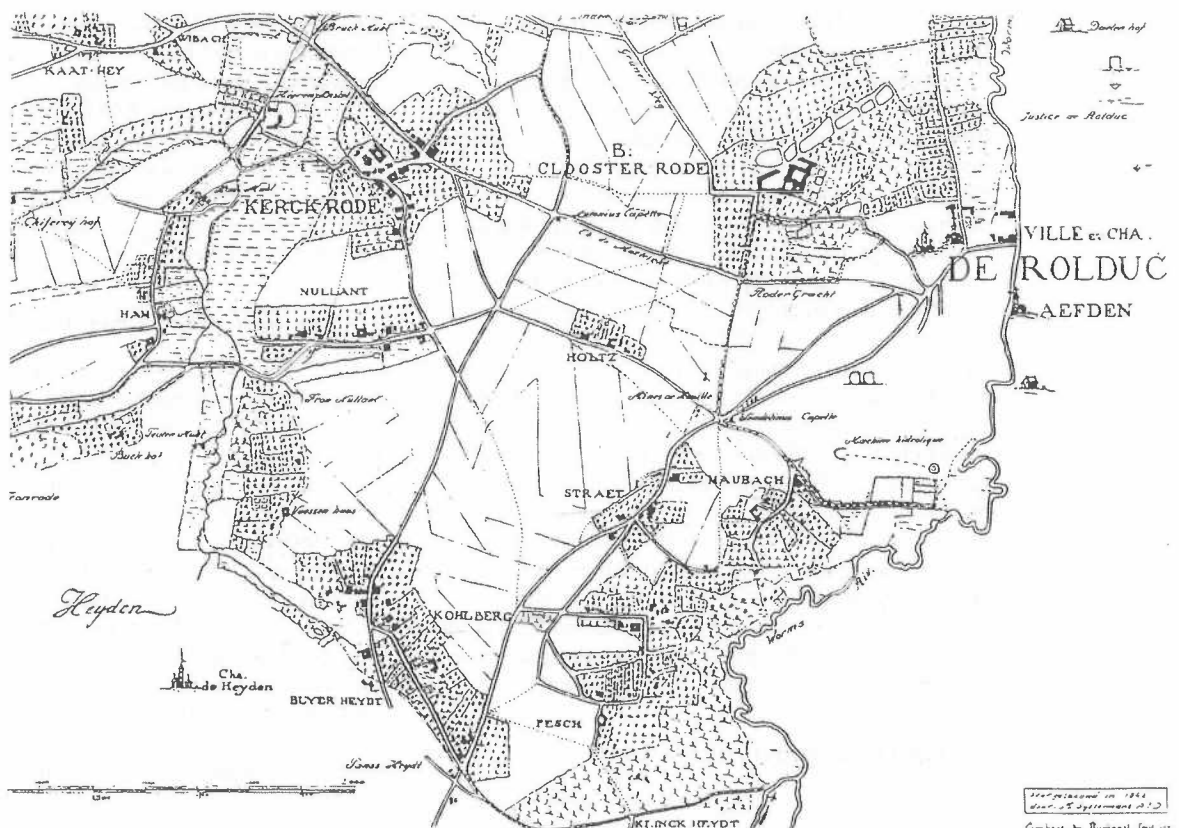
Jan Willems financiële transacties

Als welgestelde grondeigenaar kon hij heel wat noodlijdende dorpsgenoten uit de brand helpen. Zo leende hij op 9 april 1816 aan Arnould Joseph Schmeitz, koopman 2300 francs. Begin 1846 was die nog niet afgelost; Elisabeth Schmitz heeft dan de schulden van haar overleden echtgenoot Arnould Joseph overgenomen.³⁷⁾ Op 7 maart 1817 leende hij aan de arbeider Jan Matthijs Baumans, een som van 212 gulden en twee en zestig en een halve cent, die blijkens acte van 7 februari 1820 werd terugbetaald en waarvoor de debiteur kwijting werd verleend.³⁸⁾ Op 29 oktober 1829

gaf Jan Willem 'volkomen handligtinge van eene pandregtge inschrijving genomen ten zijnen voordeele, tegen en ten laste van de Heer Jan Gerard van Gulpen, chirurgijn-adjunkt van het Burgerlijk Gasthuis, etc.'³⁹⁾ Op 11 april 1831 leende Jan Willem een hoofdsom van drie honderdzestig gulden, aan Peter Jozef en Margaretha Hamers te Aken. Volgens de boedelbedeling van januari 1846 is deze lening op 7 juni 1833 overgenomen door Anton Dumont, koopman te Bleijerheide. Anton D. moet kort daarvoor overleden zijn, want zijn weduwe Maria Theresia Körfer hertrouwde 1846 met Heinrich Poyck.⁴⁰⁾ Op 29 april 1832 leende Jan Willem aan Godfried Jozef Königstein, winkelier Nieuwstraat 500 gulden. Deze lening is begin 1846 nog niet afgelost.⁴¹⁾ Men kan zich afvragen waar Jan Willem al dat geld vandaan haalde om zoveel eigendommen te verwerven, en zoveel mensen aan geld te helpen. Of zijn baan bij de Domaniale Mijn hem inderdaad geen windeieren heeft gelegd, dat er toch iets waar was van de beschuldiging van financiële malversaties die in 1815 resp. 1818 tegen hem werden ingediend?

Een vondeling 1832

We schrijven 1832, als zich in de nacht van de achtste op de negende juni iets vreemds bij de Schmidheny's voordoet. Die nacht hoorden Jan Willem en zijn vrouw hoe omstreeks twaalf uur 'op de agter deur hunner wooning, van de kant van den koelhoff, herhaelde reysen sterk wierde geklopd, waerop (ze) met hunne dienstboden daedelijk bij der hand waren, om te zien, wat dit hart kloppen beduide, dese koelhofs-deur nu openende, vonden zij een groot pak leggen en naer het selve bezichtigd, zagen zij, dat het een levendig kind

Detail Ruwigni-kaart uit 1775.

was en bevonden van het vrouwelijk geslacht te zijn, en zonder de minste kenteeken op zijn lichaam te hebben, waarbij een pakje gevoegd was met eene brief zonder datum aen hunne adresse, vermeldende dat dit kind den zevenden januarij 1831 geboren en dus negentien maanden oud en evangelis gedopt was met de voornamen Josepha Henrietta Petronella en aen het eijnde van selven brief was er gewag gemakd van al de stukken van kleeding die het voorzeijd pakje was inhoudende als volgt: 1. een wolle dekje, 2. een hoedje, 3. drie witte en een bonte mutzen, 4. een wollen halsdoek, 5. drie kleedjen en twee onderkleedjen, 6. zes hemdgen ongeteekend, 7. vier paer kaussen waeronder twee paer witte en twee paer blauwe, 8. een paer schoengen, 9. twee witte lijnen doeken ongeteekend, een windel, waerin het selve kind met een hemdje, en kleedje aengedaen ingewikkeld was, en bovendien nog gedekt met het voormeld wolle dekje en wolle halsdoek'. Op 1 augustus 1832, hield Willem Vaessen, ambtenaar BS de vondeling-legging in een proces-verbaal vast, nadat beide echtgenoten hierover ten overstaan van hem en getuigen een verklaring hadden afgelegd. De vondeling werd 'onder de voornaemen en naem van Maria Josepha Henriette Louisa Schmidheny' ingeschreven.⁴²⁾ Omdat niet alleen haar geboortedag, maar ook haar confessie bekend is, zou de herkomst van deze Bleijerheidse vondeling misschien achterhaald kunnen worden. Zowel in de latere huwelijks- als in de overlijdensacte vinden we vermeld dat Henriette in Kerkrade geboren zou zijn.⁴³⁾ Rond genoemde geboortedatum vinden we echter in de Burgerlijke Stand van Kerkrade geen kind dat op die datum geboren is, laat staan onder de opgegeven namen. Ook navraag bij de Burgerlijke Stand van Herzogenrath, Merksteijn, Kohlscheid en Aken heeft in deze niets opgeleverd.⁴⁴⁾ Een maand later, op 6 september 1832, werd de geadopteerde Maria Josepha Henrietta Louisa Schmidheny in de Kerkraadse St. Lambertuskerk volgens de katholieke ritus herdoopt, hetgeen nogal wat voeten in de aarde gehad moet hebben, aangezien de vondeling toch evangelisch gedoopt was en de vader niet katholiek (Ned. Hervormd) was. Als peetouders traden op Arnold Jozef Schmitz en de stiefmoeder van de dopeling. Wat de kerkelijke gezindte van de stiefouders betreft: Josephina was op de dag van haar geboorte katholiek gedoopt in de parochiekerk van de H. Nicolaas te Maastricht; vader Van Melsen was weliswaar Hervormd gedoopt, maar toch te Maastricht voor de katholieke kerk, parochie H. Jacobus getrouwd, omdat zijn vrouw katholiek was. De grootouders Van Melsen werden in 1782/1771 ook vanuit de Ned. Hervormde Gemeente van Ginniken/Breda begraven. De grootouders Driessen-Geurts in 1767/1782 vanuit de Ned. Hervormde Gemeente Maastricht (St. Mathijs). Jan Willem was daags na zijn geboorte op 22 april 1782 in de Hervormde kerk ald. gedoopt; waarschijnlijk was vader Schmidheny ook protestant; want op 25 september 1783 werd hij als 'Balthasar Schmidsheine' in de Ned. Hervormde Gemeente ald. ingeschreven.⁴⁵⁾

Jan Willems overlijden 1833

Het geluk om het nieuwe kindje was van korte duur; op 4 maart 1833 overleed Jan Willem Schmidheny op

zijn hofstede in Bleijerheide. Zijn overlijden is ook opgetekend in het overlijdensregister van de Ned. Hervormde gemeente te Heerlen, waartoe hij; het betrof de enige inschrijving in dat jaar!⁴⁶⁾ Volgens uitgaven, vlak vóór, bij en na zijn dood gedaan, moet hij de laatste maanden van zijn leven behoorlijk met zijn gezondheid hebben gesukkeld: aan dokterskosten dr. Kremers uit Pannesheide, werd een bedrag van 500, aan apothekerskosten van Kauffer uit Herzogenrath 400 en aan thermale storbaden bij Rosenkranz te Burtscheid, 350 francs! De uitvaart zelf kostte 130 francs.⁴⁷⁾ Dr. Karl Kremers (1800-1856) was sinds 1824 als arts in Pannesheide woonachtig en werkzaam.⁴⁸⁾ In zijn testament dat hij op 2 november 1832, eigenhandig gemaakt, had hij zijn vrouw als universele erfgenaam aangewezen, en tevens geregeld dat zijn adoptief-dochter Henriette tot aan haar meerderjarigheid van een toelage verzekerd was: 100 gulden tot aan haar tiende, 200 tot aan haar twintigste levensjaar. Zijn zuster Jeanette, gehuwd met Urbanus Savelkoul en wonende in Sittard, kreeg 300 gulden voor 'etablisement' toebedeeld.⁴⁹⁾ Aan onroerende goederen liet hij zijn vrouw na: huis en tuin ter waarde van 5400 francs, diverse percelen onder Driesch, Op de Tegge, Op de Hofgenbrug, Aan het Muntje, Kohlbergsgracht, Pricksveld, Kokele-gracht, een hut met rieten dak ter waarde van 9565 francs. Aan roerend goed: een obligatie 1058,20 francs aan Godfried Joseph Koningstein, idem aan Joseph Hamers van 645,57 francs. Verder een oud paard en diverse meubelen. De activa bedroeg 6848,35 francs, zodat voor zijn weduwe overbleef 5447 francs. Zijn dochter zou tot aan haar meerderjarigheid een bedrag van 6950 francs en 60 centimes uitgekeerd krijgen. De weduwe Schmidheny werd op 24 oktober 1833 door de vrederechter van Kerkrade officieel aangesteld als voogd(es). Op 5 november werd dit bedrag in een fonds gestort om de uitbetaling te waarborgen. Een wettelijke toelage van de overheid, groot 1693 francs 12 centimes en nog een wettelijke toelage groot 846 francs 56 centimes, dit alles volgens de wet van 27 december 1817 en een beschikking van 20 november 1834, was echter over het hoofd gezien. Daarop vorderde de weduwe het teveel gestorte bedrag, groot 2539 francs 68 centimes, op 9 maart 1835 terug.

Josephina's grondtransacties

Op 25 september 1834 kocht de weduwe van Arnold Joseph Schmitz, peetoom van hun stiefdochter Henriette, 23 roeden 8 ellen weiland op de Blijerheide, genaamd Huisweide, 15 roeden 39 ellen bouwland ald., 23 roeden 59 ellen dito in 't Koolbergsveld, 16 roeden 82 ellen weiland ald., 19 roeden 63 ellen weiland idem, voor 1998 francs, hierin begrepen een bouwland, op de Koolbergsgracht 15 roeden 39 ellen.⁵⁰⁾ Op 1 februari 1837 kocht ze als akkervrouw te Blijerheide, van Joseph Anton Koullen, landbouwer voor 200 francs een bouwland gelegen in het Straterveld, genaamd op de Efgensbruk, groot 10 aren 76 centiaren.⁵¹⁾ De rijke weduwe en haar minderjarige adoptief-dochter waren blijkbaar een makkelijke prooi voor kapers op de kust. Daar was Josephina ook van bewust toen ze op 15 juni 1837 Adriaan Vanslijpe, notaris te Heerlen, als haar zakelijk gevolmachtigde aanwees.⁵²⁾

Josephina's nieuwe huwelijk 1838

Toch kon dit niet verhinderen dat ze een jaar later, op 8 oktober 1838 hertrouwde met Jan Willem Fleuster, afkomstig uit Aldenhoven (D), woonachtig in Visé.⁵³⁾ Dit huwelijk was geen succes; doch de echtscheiding zou wel in het voordeel van Fleuster uitvallen, daar ze in gemeenschap van goederen gehuwd waren. Bij invoering van het kadaster in 1841 werden dan ook alle onroerende goederen op zijn naam gesteld: 7 bouwlanden in het Reisenkuilerveld, idem in het Koukeleveld, 2 weilanden te Bleijerheide, een huis in het Boschveld, een tuin in het Reisenkuilerveld, drie bouwlanden, een weiland en boomgaard, een huis, drie tuinen tenslotte nog een huis te Bleijerheide, ter grootte van 5 bunder, 11 roeden en 40 ellen. Zijn belastbaar inkomen was vastgesteld op f182,40 ongebouwd en f102,- gebouwd. Deze grondbelasting werd ook daadwerkelijk geheven en betaald over 1841-1849. Fleuster was een gespreid bedje terecht gekomen; sinds zijn huwelijk hoefde hij niet meer te werken en kon hij rentenieren!⁵⁴⁾ Alleen op naam van Josephina's minderjarige dochter Henriette Schmidheny, staat een huis met tuin en boomgaard aan het Mundgen (C/962, 964-966). Dit was 23 roeden en 50 ellen groot.⁵⁵⁾

De echtscheiding 1845

Nadat Jan Willem Fleuster al in 1841 een poosje in Aken had verbleven, verliet hij vrouw en kind definitief eind 1844. Maar daaraan ging natuurlijk het een en ander vooraf. Sedert eenen geruimen tijd, en wel voornamelijk gedurende de jaren 1841-43 had Fleuster zich niet ontzien om Josephina op de schandelijkste wijze grovelijke te beledigen en had hij haar op diverse wijzen en tijdstippen mishandeld en gekwetst, terwijl zelfs haar leven tengevolge daarvan in gevaar was gesteld; daarenboven had hij zich aan de grootste buitensporigheden overgegeven, ja zelfs onbehoorlijke gemeenschap met een andere vrouw te hebben. Toen de maat vol was stapte Josephina naar de rechter, die hem bij exploit van 18 november 1843 liet dagvaarden door deurwaarder Laurent Hubert Vermin.⁵⁶⁾ Jan Willem kon het blijkbaar maar moeilijk verkroppen dat zijn vrouw naar de rechter was gestapt. In de nacht van 25 november 1844 maakte hij de nodige amok, door zich zonder bekende wettige oorzaken aan den dienst der nachtwacht te onttrekken. Daags erop had de marechaussee van Heerlen daarvan proces verbaal opgemaakt.⁵⁷⁾ Het kantongerecht aldaar veroordeelde hem op 31 januari 1845 tot een boete van drie gulden.⁵⁸⁾ De Arrondissementsrechtbank wees op 10 april 1845 inzake Van Melsen-Fleuster "interlocutoir vonnis" en liet op 9 mei de nodige getuigen verhoren.⁵⁹⁾ Waar Jan Willem sinds eind 1844 verbleef, was op dat moment nog een vraag, naar later zou blijken had hij zich als leraar in Luik gevestigd. De door hem op 2 januari 1844 voorgenomen openbare veiling van huisraad kon op het laatste moment door zijn vrouw verhinderd worden. Toch verkocht Jan Willem later tijdens haar afwezigheid de inboedel.⁶⁰⁾ Eind 1845 kwam de zaak voor. Tijdens de zitting van 6 november 1845 gelaste de rechtbank hem al tot betaling van levensonderhoud aan zijn echtgenote op vijf gulden per

week.⁶¹⁾ De naam van stiefdochter Henriette komt nergens voor. Op 27 november 1845 kwam de eigenlijke echtscheidingszaak voor.⁶²⁾

De boedelscheiding 1846

Toen men na het vonnis van de rechtbank tot de scheiding van goederen wilde overgaan, kwam Jan Willem echter niet opdagen. Door Daelen werd genoteerd: *'de volgende roerende goederen een groote eike kas, dito kabinet, een kas met lessenaar, eene ongeveererde kas, eene kas in de keuken, eene kommode, eene massif mahony tafel, eene kersenboomen dito, eene mahony tafel, twee speeltafeltjes, een uitrektafel, twee ordinaire tafels, twee nachttafels, een mahony secretaire en buffet, een kersenboomen secretaire, een geboueerde kanapé, een kersenboomen ledikant, een eike dito, twee andere ledikanten, een vuurscherm, twee toilette spiegels, twaalf nootenboome stoelen, zes eiken dito, achttien eiken dito, zes keuke dito, eene groote zieken stoel, twee nacht stoelen, een slaapkas, twee fauteuils, eene groote kachel met opzet, groot mahoni theeblad, een dito met bloemen', etc. etc.*⁶³⁾

De verhuizing naar Aken 1847

Dat de Schmidheny's resp. Fleusters niet bepaald onbemiddeld waren, moge wel blijken uit de riant behuizing die ze te Bleijerheide bewoonden, maar ook uit voormelde boedelbeschrijving; een barometer en een piano. Ze konden leven zonder te werken, rentenieren in de volle zin van het woord en zich zelfs dienstponeel veroorloven. Volgens het bevolkingsregister uit 1847 waren op dat moment Hubertina Herberichs en Maria Anna Vinken uit Merkstein als meid in dienst, en Elisabeth Offermans als ex-dienstmeid evenals Jan Pieter Dassen, ex-dienstknecht inwonende.⁶⁴⁾ Uiteindelijk vertrok Josephina van Melsen met haar stiefdochter Henriette in 1847 naar Aken. De door de Schmidheny's bewoonde hofstede en bijbehorende landerijen te Bleijerheide verhuurde ze vanaf 1 oktober 1847 voor zes jaar aan Anna Catharina Delahaije voor de prijs van f309,70 per jaar en onder nadere voorwaarden.⁶⁵⁾

Henriette's huwelijk 1849

Na de verhuizing naar Aken trouwde Henriette Schmidheny op 1 september 1849 te Aken met Franz Perlia, tabaksfabrikant.⁶⁶⁾ Franz Hubert Perlia geboren Aken 16 februari 1829, als zoon van Christoph Joseph (1790-1847) en Elisabeth Fromm.⁶⁷⁾ Vader Perlia was al in 1847 overleden; zijn weduwe woonde 1850 aan de Hirschgraben, in 1855 aan de Michelstraße, in 1858, 1861 en 1863 aan de Großkölnstraße 62. Daarna (in 1869/70) wonen daar nog ongehuwde kinderen Constanz en Hubert en hun niet nader aange-deuide zussen aan de Hirschgraben 5. Constanz staat te boek als Buchhalter, maar in 1874 heeft hij evenals zijn broer Franz een Cigarrenhandlung en gros et en détail aan de Krämerstraße 34. Als Tabaksfabrikant komen we Franz Perlia tegen aan de Fischmarkt, als Kaufmann aan de Kleinkölnstraße, als Tabak- und Cigarrenhändler en gros aan de Pontstraße 51 en tegelijkertijd als Mitinhaber der Firma Von den Hoff & Comp.

aan de Großkölstraße 62 welke laatste firma in 1861 gevestigd is aan de Templergraben 64, als Kaufmann en Gesellschafter Socius van de Firma Franz Perlia & Alfred Coumont Cigarren- und Tabakfabrik aan de Templergraben 64, als Cigarren-fabrikant aan de Pontstraße 133 en tenslotte als Cigarrenfabrikant aan de Achterstraße 33.⁶⁸⁾

Josephina's dood 1854

In 1852 schijnt Josephina Van Melsen in Bleijerheide te wonen, als ze op 9 juli van dat jaar "gras en nawas" openbaar door de notaris laat verkopen en op 28 juli van dat jaar haar riante behuizing in Bleijerheide voor 35 achtereenvolgende jaren (!) aan haar geadopteerde dochter Henriette en haar man Franz verpacht. Deze verpachting geschiedde voor een pachtprijs van f100, (een koopje in vergelijking met de pachtprijs ad f309,70 van zes jaar eerder!) en onder voorwaarden. Naar wat ze zich bij die 35 achtereenvolgende jaren voorstelde valt slechts te gissen, in ieder geval was ze op dat moment al 73 jaar. Vijfendertig jaar later zou dan neerkomen op net geen 110! Niet lang daarna zou Josephina in Aken, in de Cölnstraße A 1042, op 76-jarige leeftijd, komen te overlijden en wel in de vroege morgen van de 23e december 1854. Het betreft volgens het Aachener Adresbuch van 1855 het woonhuis van Franz en Henriette aan Kleinkölstraße. Volgens de overlijdensacte woonde Josephina eigenlijk in Bleijerheide.⁶⁹⁾

Jan Willem's en Josephina's "kleinkinderen"

Hoewel we geen ander pachtcontract hebben gevonden, hebben Franz Perlia en zijn vrouw Henriette Schmidheny van de voorlaatste voorwaarde gebruik gemaakt en de hofstede onderverhuurd.⁷⁰⁾ Uit hun huwelijk 19 kinderen geboren te Aken, 9 zonen en 10 dochters: 6 april 1850 Robert Franz Xavier Hubert; 2 mei 1851 Maria Elisabeth Hubertine Henriette; 7 december 1852 Sophia Helene Henriette Hubertine; 8 september 1854 Johanna Henriette Emilie Louise; 6 december 1855 Gerard Nicolas Hubert Richard; 4 april 1857 Friedrich Isidor Hubert; 4 mei 1858 Maria Gertrud Francisca; 20 augustus 1859 Francisca Maria Constantia Elisabeth Hubertina; 27 augustus 1860 Heinrich Joseph Hubert; 8 augustus 1862 Maria Josepha Johanna Hubertina; 7 januari 1864 Hubert Johann Reinhold; 6 augustus 1865 Leonard Franz Dominicus Hubert; 25 september 1866 Ludwig Cyprian Hubert; 19 januari 1868 Sabina Maria Hubertina; 4 april 1869 Anna Maria Hubertina Elisabeth; 7 juni 1870 Maria Josepha Hubertina Margaretha; 27 augustus 1871 Joseph Maria Hubert; 7 april 1873 Ludwig Joseph Hubert en op 24 februari 1876 Henriette Mechtildis Sophia Hubertina. Vier van de negentien overleden vroegtijdig: 7 oktober 1864 Hubert Johann Reinhold; 4 september 1867 Ludwig Cyprian Hubert; 5 juni 1880 Henriette Mechtildis Sophia Hubertina en tenslotte op 10 januari 1890 Joseph Maria Hubert.⁷¹⁾ Bij dit overlijden (1890) woonden de familieleden in Aken, Keulen, Düsseldorf, Frankfurt, Rotterdam, Luxemburg, Brooklyn en Groenendaal.⁷²⁾ Sophia overleed op 28 oktober 1936,

Johanna Henriette 22 december 1948 en Heinrich 26 april 1926, allen te Aken. Johanna Hubertina overleed 1956 te Düsseldorf. Hubertina Margaretha stierf 1949 te Vallendar-Land.⁷³⁾ Fanny trouwde 23 april 1880 Folkert Johannes Hubertus van Eyck, geb. 25 augustus 1850 Utrecht, overleden 18 april 1916 Nijmegen; ze kregen 12 kinderen. Haar overlijden is onbekend.⁷⁴⁾

Verkoop van de Bleijerheidse eigendommen

De beide huizen in Bleijerheide werden verkocht aan Hubert Arnold Vijgen, paardenkoopman te Heerlen. Het ene werd in 1864 verenigd en verkocht aan de Broeders Franciscanen die zich 1876 in Bleijerheide (Pannesheiderstraat) vestigden en het in 1879 lieten afbreken.⁷⁵⁾ Het andere werd ook hun eigendom. In 1879 werd het klooster, school en erf, na een bijbouw van de kapel (1880) terwijl het in 1890 weer gesplitst werd in klooster, kerk, erf en school en in boomgaard, tuin en speelplaats. Klooster, school, werkplaats, erf en tuin werden en in 1895 gesplitst in een bijbouw en kerk, om vanaf 1899 door het leven te gaan als: kerk, klooster, school, erf, werkplaats, tuin en speelplaats.⁷⁶⁾ Volgens de oude kloosterkronieken kocht Br. Bonaventura Schaeben cfp (1817-1882), als generaal-superior, de hoeve met bijbehorende landerijen, in het voorjaar van 1875/1876 van voornoemde Vijgen. In het midden richtten de broeders een ruim woongedeelte in met links en rechts een zijvleugel. Rechts kwam een kapel, links de werkplaatsen en een ziekenzaal. Dit gebouw, dat in de herfst van 1876 gereed kwam is in 1934 afgebroken. Op 29 september 1876 werden de eerste leerlingen ontvangen. Bij de opheffing van het klooster en internaat van de broeders in Aken op 1 oktober 1877 in het kader van de Kulturkampf volgde de rest. Rond 1888 begon men met de bouw van de waskeuken, linnenkamer, kleermakerij en bakkerij en drie klaslokalen. Een jaar later startte men onder leiding van Br. Masseus Klein cfp met de bouw van het huidige neogothische kloostergebouw en een kapel, die op 28 juli 1892 werd ingewijd.⁷⁷⁾

Henriette's dood 1885

Henriette Schmidheny kwam in Aken in haar woning (Achterstraße nr. 33) te overlijden op 6 maart 1885, 's avonds om 23.30 uur, 54 jaar oud. Ze liet man en kinderen achter, waarvan de jongste twaalf jaar zou worden. Van de negentien waren er toen al twee overleden. Het overlijden werd aangegeven door haar op een na oudste zoon Richard Perlia (1855), praktischer Arzt. Franz Perlia zou zijn vrouw ruim 23 jaar overleven en overleed 20 augustus 1908 in Aken, 79 jaar. Zoon Heinrich volgde hem op in de zaak.⁷⁸⁾

De andere Maastrichtse Schmidheny's

Jan Willems' zus, *Elisabeth Schmidheny*, gedoopt Maastricht (?) op 4 september 1779, trouwt 7 juni 1797 ald. François Bidolet. Hij kwam uit het Franse Decize/Nièvre, waar hij op 26 november 1774 was gedoopt; de vader van de bruid gaf zijn toestemming voor het huwelijk omdat de bruid nog minderjarig was (17). De bruidegom zelf was vijf jaar ouder en vermoedelijk als soldaat in het Napoleontische leger

hierverzeild geraakt.

Elisabeth Bidolet-Schmidheny overleed 3 mei 1815 Maastricht. Ze woonde daar aan de Grote Gracht. Het overlijden werd o.a. aangegeven door haar zwager Jean André Van Melsen (1780-1858), koopman. Waar en wanneer haar man overleed, is onbekend.

De andere zus, **Jeanette Schmidheny**, geboren 21 augustus 1796 Maastricht, trouwt 5 januari 1832 Sittard Jan Reinier Urban Savelkouls, geb/ged. Sittard 2/3 juni 1804 zoon van Johan Martin en Maria Johanna Catharina Benedict. Vader Savelkouls was op 19 februari 1812 overleden, moeder woonde toen Siegburg/Bonn (D). Vader Schmidheny overleed 27 juli 1817, de moeder 28 oktober 1826. Vader Savelkouls was in Utrecht geboren.⁷⁹ Bij het huwelijk was de bruidegom 27 jaar en leerlooier van beroep, later winkelier en verver. Zij was 35 jaar en winkelierster. De vraag is of ze ook voor de kerk zijn gehuwd, aangezien Urban katholiek, Jeanette evenwel Ned. Hervormd. Hun kinderen werden katholiek gedoopt. Alleen dochter Maria Gerardina Josephina, geboren Sittard 16 mei 1833, en daags erop in de St. Petruskerk gedoopt, overleefde de kindsjaren, overleed 25 juli 1857 Aken.⁸⁰ Zowel op 8 februari 1832 als op 31 december 1834 moest Urban aangifte doen van de geboorte van doodgeborenen, de 1e een zoon, geboren 6 februari 1832 en gedoopt door de vroedvrouw.⁸¹ De 2e een dochter geboren 29 december 1834 en door de vroedvrouw gedoopt.⁸² Verder komen we Urban Savelkouls tegen in twee acten van notaris Cesar Dominicus Delahaye in Sittard. In een der actes, van 16 maart 1840, doet hij afstand van alle huurrecht in de Putstraat nr. 19.⁸³

Urban Savelkouls, overleed 23 augustus 1841 Sittard. Later vestigde de weduwe zich in Heerlen, in wijk A Dorpsstraatsrotte, samen met haar enige dochter Maria Gerardina Josephina. Hier staat Jeanette te boek als 'schoolhoudster'.⁸⁴ De dochter overleed 25 juli 1857 Aken. Waar en wanneer de weduwe Savelkouls zelf overleed is onbekend.

(Jan) Karel Schmidheny, gedoopt Maastricht 23 maart 1785, die bij zijn oproep van zijn lichte (1804/1805) voor militaire dienst (conscriptie) in Kaap de Goede Hoop (Zuid-Afrika) woonachtig was en chirurgijn van beroep, wordt bij het overlijden van zijn broer Jan Willem (1833) niet genoemd, misschien was hij toen al overleden.⁸⁵

De Zwitserse Schmidheiny's

Met de dood van Henriette Schmidheny (1831-1885) kwam er een einde aan het ruim 100-jarig verblijf van deze familie in onze streek. De naam Schmidheny komt hier niet meer voor. Wie schetst onze verbazing als we in Zwitserland de naam Schmidheiny tegenkomen als een dynastie van groot-industriëlen. De naam komt volgens het Oorkondenboek van de abdijs Sankt Gallen al in 1440 voor in Toggenburg en sinds 1533 in Balgach.⁸⁶ Deze bakermat van de Zwitserse Schmidheiny's, is tegenwoordig een dorp en gemeente van 4000 inwoners, gelegen in het Zwitserse kanton St. Gallen; vroeger een Heerlijkheid die altijd tot de voogdij Rheinthal (!) had behoord, totdat deze voogdij in 1798 werd opgeheven.⁸⁷ Die Schmidheiny-heini sind seit Jahrhunderten im sanktgallischen Rheintal

verbürgt. Ein 'Jakob Schmidheiny in Wyden' war, wie viele andere aus der Familie, in öffentlichen Ämtern tätig. Von ihm stammt eine mit 1806 datierte 'Copia' eines Steuerbescheides, den der Landvogt im Stift St. Gallen 1706 erlassen hatte.⁸⁸ Tegenwoordig staat de naam voor een bekend Zwitsers imperium, waarvan Jacob (I) (1838-1905)⁸⁹ de grondlegger is en dat momenteel geleid wordt door zijn achterkleinkinderen Thomas (1945) en Stephan (1947)⁹⁰ en hun neef Jacob Schmidheiny (1943). Over de carrière van deze Schmidheiny's werd in 1979 een boek gepubliceerd⁹¹, evenals in 1994.⁹² Frappanterwijze komen deze Schmidheiny's dankzij hun ondernemingszin in Maastricht terecht: Ernst II (1902-1985), broer Max Schmidheiny (1908-1991) en neef Peter Schmidheiny (1908-2001) worden in april 1932 samen met Hans Gygi en Prof. A. Hartmann, erop uitgestuurd om te onderzoeken welke cementfabrieken in de Benelux voor overname door Holderbank (een internationale cement-onderneming) in aanmerking komen. De Belgische cementindustriële Martin Verbeeck, gedelegeerd commissaris van de Antwerpse SA Cimenteries et Briqueteries Réunies (CBR) onderzoekt tezelfdertijd de mogelijkheden om het produktievacuüm in Nederland op te vullen. Wanneer in 1924 definitief duidelijk wordt dat noch van de Nederlandse overheid, noch van particulieren financiële deelname in zijn plannen is te verwachten, gaat 'le roi du ciment' op zoek naar partners. CBR vindt deze in de Belgische 'Gecima SA' te Brussel en de reeds genoemde Zwitserse Holderbank. Op 15 juli 1925 krijgt het consortium van Maastricht de vergunning voor de bouw van een cementfabriek. Een jaar later, op 15 juli 1926, richten zij de 'Naamloze Vennootschap Eerste Nederlandsche Cementindustrie' op.⁹³ De stichting van een Nederlandse cementfabriek bracht nogal wat risico's met zich mee. Naast Martin Verbeeck uit Antwerpen, Ernst Schmidheiny sr. uit Heerbrugg in Zwitserland en Max Lepersonne uit Luik, werd ook de Maastrichtse industrieel Petrus Regout aan het eerste 'Comité de Direction' toegevoegd. Deze zou zich ruim dertig jaar later herinneren: *'het was omstreeks 1924, dat ik van het voorstel mededeling deed aan mijn vader. Het goed is tenslotte van jou, zo besloot hij, je moet nu zelf weten wat je doet. Terwijl ik nog aarzelde zei Schmidheiny: 'Ik blijf niet langer dralen. U doet met ons mee of U belet het ons en dan ga ik ergens anders(sic) . . . .*

Hetgeen tenslotte bij mij de doorslag gaf om samen te werken en mijn bemiddeling te verlenen, voor de vestiging van de cementfabriek was het feit, dat ik als industrieel en voorzitter van de Kamer van Koophandel dikwijls geconfronteerd was geworden met de noodzaak van een eigen cementindustrie in ons gewest en de daaruit voortvloeiende voordelen voor ons land in het algemeen en Maastricht in het bijzonder. Allerlei medewerking werd ons toegezegd, maar men bleek niet bereid om het risico van kapitaal-investering in deze nieuwe industrie te nemen. De initiatiefnemers lieten zich echter niet ontmoedigen en besloten het risico alleen te dragen. Zo kwam de N.V. ENCI tot stand'.⁹⁴ In de daaropvolgende jaren 1928/29 werd onder leiding van Ernst (I) (1871-1935) in Maastricht de eerste Nederlandse cementfabriek gebouwd. Hij werd de 1e voorzitter van de raad van

commissarissen (1929-1935) en als commissaris na zijn tragische dood in 1935 door zijn zoon Ernst II (1902-1985) opgevolgd (1935-1951), terwijl neef Max (1908-1991) er in de jaren 1932/33 leerde, zoals hij later zelf zei: 'von der Pike auf Zement machen', als kraanmachinist in de steengroeve, bij alle mogelijke arbeid, dit alles 'für einen Monatslohn von 200 Gulden'.

Besluit

De vraag is wat onze 'Bleijerheidse' Schmidheny met deze Zwitserse te maken heeft?

Lijkt een band tussen onze geplaagde Schmidheny's en deze Zwitserse dynastie van industriëlen niet te mooi om waar te zijn? Toch niet: Jan Willems vader, Balthasar was eind 18e eeuw vanuit 'Reyntaal' in Maastricht geland. Ubachs identificeerde deze plaats met Rheindalen/Mönchengladbach (D). In het Maastrichter burgerboek van de burger-meester lezen we dat Balthasar 'gebortig (was) van de graefschap Reintal in Switserland'⁹⁵ Balthasars afkomst wordt bevestigd in zijn overlijdensacte: 'Schmidheni, Hans Balthasar, né à Balgach, comté de Rheintals, l' an mil sept cent trent neuf, le vingt huit mars, fils de Schmidheni, Guillaume, et de Schmidheni, Marie'. De ster van de Zwitserse Jakob S. (1838-1905) zou pas vanaf 1867 gaan rijzen. Daarvóór zal het leven van deze boerenzoon en handwerker ook niet zo rooskleurig zijn geweest, evenals dat van 'onze' Balthasar (1739-1817), die blijkbaar redenen had het hogerop te zoeken. Rest de vraag of en zo ja, in hoeverre de Maastrichter Balthasar S. verwant is met de Balgacher Jakob S. Navraag ter plaatse heeft tot dusver niets opgeleverd, maar ligt wel voor de hand, ongeacht de verschillende schrijfwijzes. Wat trouwens ook voor een familierelatie pleit is dezelfde kerkelijke gezindte van zowel de Nederlandse als de Zwitserse Schmidheny's. Het zou natuurlijk leuk en aardig zijn als wij uit deze (weliswaar nog niet bewezen, maar toch voor de hand liggende) bloedverwantschap (letterlijk en figuurlijk) "munt" kunnen slaan. Kunnen wij de Zwitserse Schmidheny's misschien verblijden met dit relaas, deze 'soap' over hun verre verwanten? Dat neemt echter niet weg dat dit relaas over het wel en wee van 'onze' Jan Willem Schmidheny, in meerdere opzichten 'een vreemde eend in de Bleijerheidse bijt', op zich al interessant genoeg is!

Noten

1. Vgl. P.J.H. Ubachs en I.M.H. Evers: Ongewilde revolutie. Limburgs Maasland onder Frankrijk 1794-1814 (Maastricht 1994 = PSHAL 1994 deel 130)
2. Vgl. R.J. Herpers (red): *Kerkrade van dorp naar stad 1816-1998* (Kerkrade 1998), blz. 1622
3. Bleijerheidse tweehonderd jaar geleden (gebaseerd op gegevens uit Stichting Fontes Rodenses: *Citoyens en zielen in Kerkrade in 1796*, Kerkrade 1996) in parochieblad H. Antonius van Padua Bleijerheidse 32 (1997) 7-8
4. Frank van den Hoven: *De Topografische Gids van Nederland* (Amersfoort 1997) blz. 158
5. Andreas Joseph Longrée (1762-1844), gehuwd met Maria Odilia Franssen (1757-1845)
6. Rijksarchief Limburg Maastricht (RAL) / Notarieel Archief = NA (09.008): acte notaris Daelen Kerkrade dd. 14 juli 1817 (nr. 88), invent.nr. 985
7. De "rechtbank in eerste aanleg" ("tribunal de première Instance") werd door de toenmalige Franse overheid opgericht bij wet van 18 maart 1800 (27 ventose an VIII) en voor het arrondissement Maastricht (aanvankelijk bestaande uit de kantons Bilsen, Gulpen, Heerlen, Maastricht-Noord, Maastricht-Zuid, Mechelen, Meerssen, Oirsbeek, Rolduc en Tongeren, later vanaf 1815, Maastricht, Bilsen, Mechelen, Tongeren, Meerssen, Heerlen, Oirsbeek, Rolduc, Gulpen, Sittard en Maaseik) op 26 augustus daaropvolgend (28 thermidor an VIII) geïnstalleerd. Aan die rechtbank was de berechting van alle civiele zaken opgedragen, welke niet aan de vrederechters van de kantons waren voorbehouden, eveneens het appel van de vonnissen door genoemde vrederechters "in civilibus" geweest. Zijn nam tevens kennis van de zaken van correctionele politie, waarmee tevoren de correctionele rechtspraak belast was en van zaken van koophandel. Zijn was verdeeld in een civiele en correctionele kamer, waarnaast sedert 1811 een aparte raadkamer bestond, die het sluiten van het gerechtelijk vooronderzoek in een strafzaak omtrent het al dan niet verder vervolgen van de beklagde besliste. Aanvankelijk was de samenstelling van deze rechtbank in Maastricht (de andere was in Roermond gevestigd) bepaald op vier rechters en drie rechters-plaatsvervanger (later, vanaf 1810, negen rechters en vier rechters-plaatsvervanger), waaraan een "commissaire du gouvernement" en een griffier waren toegevoegd. Vgl. H. Hardenberg: *Inventaris van de archieven der rechtscolleges, alleensprekende rechters en rechterlijke ambtenaren, van 1794 tot 1841 gefungeerd hebbende op het grondgebied van de huidige provincie Limburg*, blz. 12-19.70-71
8. Stadsarchief Maastricht (SAM): alfabetische index op geboorte- resp. doopregisters Nederlands Hervormde Gemeente Maastricht, nrs. 297-299/304; huwelijksacte Bidolet-Schmidheny dd. 7 juni 1797 (19 Prairial an V) Burgerlijke Stand Maastricht (17971136-137)
9. RAL/Frans Archief = FA (03.01): Tableau de la population de la ville de Maestricht, contenant le nombre, les noms, âge, état ou profession des habitants de la ville, le lieu de leur domicile, l'époque de leur entrée dans la ville et les propriétaires des maisons, an XI, nrs. 2591-2596, invent.nr. 1044
10. Dr. P.J.H. Ubach: *Nieuwe burgers van Maastricht 14e eeuw - 1795* (Geleen 1993) blz. 312. Baltazar Schmitheine; SAM: Burgerboek van de Brabantse Schout 1760-1794, deel VII], blz. 189-190: 'op heeden den 16. November 1778 compareerde Balthasar Schmitheine, oud omtrent 40 jaar, geboortig uit de Heerlijkheid Reyntaal, gepresenteert door P. Armand als meester van het goed eufmenger ambagt en heeft den eed als borger gedaan in handen van d'Heer president schepen van Schuilenburg, en is aan hem comparant, het voors. Borgerschap door haar ed. Mog. D'Heeren Commiss. Deciseurs ingevolge appointements in dato den 9 september 1778 gratis verleend ut moris', SAM/Oud Archief Maastricht ~OAM) voorlopig invent.nr. 203
11. RAUFA~ Tableau de la population de la ville de Maestricht, etc., nrs. 82-88, invent.nr. 1044
12. Dr. P.J.H. Ubach: *Nieuwe burgers van Maastricht 14e eeuw - 1795* (Geleen 1993) blz. 239: Pieter van Melsen
13. SAM: huwelijksbijlagen 1809 folio 26-, register van lidmaten Nederlands Hervormde Gemeente Maastricht, alfabetisch gerangschikt op doopnaam, 1690-1818, archief Nederland Hervormde Gemeente Maastricht, invent.nr. 154
14. RAL/Nieuw Gerechtelijk Archief = NRA (08.001/1): archief van het "Tribunal de l' instance", later Rechtbank van Eerste

- Aanleg te Maastricht, 1800-1841, invent.nr. 746:
(Alfabetische) index der gerechtelijke akten, vonnissen op rekest, staten van kosten, enz, 1820-1829, nrs. 952-953:
Domeinen Schmidheny (NB: de naam "Schmidheny" ("Schmydens") is doorgehaald en vervanger door "durand" = "lopend"?). De eigenlijke procesakten zijn echter onvindbaar (invent.nr. 746); misschien dat ze later bij de overige processtukken (bij het Hoger Gerechtshof in Luik) zijn gevoegd.
15. L. Augustus, J. Driessen en J. Paulissen (red): *De straatnamen in Kerkrade. Tekst en uitleg* (Kerkrade 1998) blz.46-47 (Domaniale Mijnstraat)
  16. Ir. C.E.P.M. Raedts: De opkomst, de ontwikkeling en de neergang van de steenkolenmijnbouw in Limburg = Maaslandse Monografieën 18 (Assen 1974) blz. 80
  17. J. B. Teste, Forger, avocats et Lesperance, *avoué*-. *Précis pour le Sr. Jean Guillaume Schmideny, appellant, contre la Commission du Syndicat, intimée - Cour de Justice Supérieure, seant a Liège, Liège, le 8 juin 1825, aanwezig in Stadsbibliotheek Maastricht onder nr. BR/LE 423*, met dank aan drs. Jo Flecken (Bleijerheide) voor de werkvertaling die het mogelijk maakte de zaak te reconstrueren.
  18. RAL/NA (09.008) acte notaris Struijck Kerkrade dd. 20 mei 1819 (nr. 44), invent.nr. 1017
  19. RAL/NRA (08.001/1): archief van het tribunal de 1^e Instance", later Rechtbank van Eerste Aanleg te Maastricht, 1800-1841, invent.nr. 729: gerechtelijke akten en vonnissen op rekest, 1820-1829, nr. 364: Schmidheny Domaines
  20. Raedts: *steenkolenmijnbouw in Limburg o.c.* blz. 80-81
  21. RAL / NA (09.008): acte dd. 21 maart 1814 (nr. 9) en dd. 15 juli 1814 (nr. 58) notaris Daelen Kerkrade, invent.nr. 984, acte dd. 5 maart 1817 (nr. 32) notaris Struyck Kerkrade, invent.nr. 1016-, vgl. acte notaris Struyck Kerk-acte dd. 21 november 1817 (nr. 156), invent.nr. 1016
  22. RAL / NA (09.008): acte notaris Daelen Kerkrade dd. 7 oktober 1817 (nr. 107), invent.nr. 985
  23. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 17 november 1817 (nr. 154), invent.nr. 1016
  24. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 21 november 1817 (nr. 156), invent.nr. 1016; vgl. acte dd. 5 maart 1817 (nr. 32) notaris Struyck Kerkrade, invent.nr. 1016
  25. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 26 november 1817 (nr. 162), invent.nr. 1016
  26. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkade dd. 13 december 1817 (nr. 168), invent.nr. 1016
  27. RAL / NA (09.008): acte notaris Daelen Kerkrade dd. 26 september 1818 (nr. 107), invent.nr. 985
  28. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 29 december 1818 (nr. 120), invent. nr. 1017
  29. RAL / NA (09.008)-. acte notaris Daelen Kerkrade dd. 5 april 1820 (nr. 38), invent.nr. 986
  30. RAL / NA (09.008): acte dd. 20 augustus 1820 (nr. 77) notaris Struyck Kerkrade, invent.nr. 1017
  31. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 8 maart 1829 (nr. 14), invent.nr. 1019
  32. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck dd. 12 oktober 1829 (nr. 42), invent.nr. 1019
  33. RAL / NA (09.008) acte notaris Struyck Kerkrade dd. 20 maart 1830 (nr. 10), invent.nr. 1020
  34. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 20 oktober 1830 (nr. 33), invent.nr. 1020-, vgl. tevens acte notaris Struyck Kerkrade dd. 4 januari 1832 (nr. 11), invent.nr. 1020
  35. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 8 april 1832 (nr. 9), invent.nr. 1020', NB, de acte is slecht leesbaar
  36. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 28 augustus 1832 (nr. 27) en dd. 30 mei 1833 (nr. 18), invent.nr. 1020 met dank aan Nic. Sangen Bleijerheide voor de transcriptie
  37. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 9 april 1816 (nr. 20), invent.nr. 1016-, acten notaris Daelen Kerkrade, 7 januari 1846 (nrs. 4 en 5), invent.nr. 8554
  38. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 7 maart 1817 (nr. 33), invent.nr. 1016 en dd. 7 februari 1820 (nr. 10), invent.nr. 1017
  39. RAL / NA (09.008): acte notaris Daelen dd. 29 oktober 1829 (nr. 11 l), invent. nr. 989
  40. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 11 april 1831 (nr. 9), invent.nr. 1020 ' acte notaris Daelen dd. 7 juni 1833 (nr.), invent.nr.; acten notaris Daelen Kerkrade, 7 januari 1846 (nrs. 4 en 5), invent.nr. 8554 Stadtarchiv Aachen (SAA): overlijdenprentje Maria Theresia Poyck geb. Körfer verw. Dumont (18113--893); Dumont was weduwnaar uit een eerder huwelijk met Augusta Frederica Heuschen
  41. RAL / NA (09.008): acte notaris Struyck Kerkrade dd. 29 april 1832 (nr. 14), invent.nr. 1020, acten notaris Daelen dd. dd. 7 januari 1846 Kerkrade, 7 januari 1846 (nrs. 4 en 5), invent.nr. 8554
  42. GAK / BAK: invent.nr. 5577: "geboorteakte" van de burgerlijke stand gemeente Kerkrade 1 augustus 1832
  43. Standesamt Aachen (StAA): Huwelijksacte Standesamt Aachen dd. 1 september 1849 (nr. 238), waarin wel wordt opgemerkt dat Henriette als vondeling ("Tindling") door de "Eheleuten Johann Wilhelm Schmidheny, Rentner ... und Maria Josepha Cornelia van Melsen" is "an-erkant"; overlijdensacte dd. 7 maart 1885 nr. 431
  44. Brief van Johannes Wever, archivpfeleger Evangelischer Kirchenkreis Aachen dd. 10 oktober 2002 aan schrijver dezes. Over de periode tussen 7 januari 1831 en 9 juni 1832 heeft hij doorzocht "die Kirchenbücher der möglicherweise in Frage kommenden Kirchengemeinden Aachen/reformiert, Aachen/lutherisch, Burtscheid/reformiert und Vorweiden-Lürken/reformiert (heute: HoengenBroichweiden). Dies waren damals in diesem Raum die einzigen evangelischen Gemeinden-, Roetgen, Zweifall und Stolberg halte ich eher für unwahrscheinlich ebenso wie Hünshoven (= Geilenkirchen) im Nachbarkirchenkreis Jülich".
  45. SAM: huwelijksbijlagen 1809 nr. 26-, SAM: register van lidmaten van de Nederlands Hervormde Gemeente Maastricht 1690-1818, alfabetisch gerangschikt op doopnaam, archief Nederlands Hervormde Gemeente Maastricht, invent.nr. 154
  46. Stadsarchief Heerlen (SAH): overlijdensregister Nederlands Hervormde gemeente Heerlen 1810-1846
  47. RAL / Memories van Successie (MvS) ressort Heerlen
  48. Heimatverein Kohlscheid 1932 e.V.: *Ergänzung zum Kohlscheider Strassenspiegel* (Herzogenrath 1999) blz. 26 (Dr. Kremersstrasse)
  49. RAL / MvS ressort Heerlen
  50. RAL / NA (09.008): acte notaris Daelen Kerkrade dd. 25 september 1834 (nr. 136), invent.nr. 991
  51. RAL / NA (09.008): acte notaris Daelen Kerkrade dd. 1 februari 1837 (nr. 111), invent.nr. 992
  52. RAL / NA (09.008): brevet dd. 15 juni 1837 (nr. 64) notaris Daelen te Kerkrade, invent.nr. 992
  53. GAK / PAK: huwelijksregister parochiearchief St. Lambertuskerk, voorl. invent.nr. 1 11
  54. GAK I BAK: invent.nr. 5795: perceelsgewijze kadastrale legger der gemeente Kerkrade 1841-1913 of lijst van grondeigenaren met omschrijving van hun ongebouwde en gebouwde vaste eigendommen en voorts met aanduiding van de bezitters van zakelijke rechten van vruchtgebruik, erfpacht

- en opstal, alsmede het zuiver belastbaar inkomen aan grondbelasting onderhevig gemeente Kerkrade, art. 1009, nrs. 21-23 en 24 en 25
55. GAK I BAK: invent.nr. 5795: kadastrale leggers gemeente Kerkrade, art. 1008 (Schmidheny), nrs. 1-4
56. RAL / NGA (08.009): Archieven van de Arrondissementsrechtbank en het parket van de Officier van Justitie te Maastricht (1807)1842-1939(1957), invent.nr. 851: zitting dd. 27 november 1845 (acte 747 Van Melsen-Fleuster)
57. RAL / Archief Brigade Koninklijke Marechaussee Heerlen 18390-1846 (07.EO6): proces-verbaal dd. 26 november 1844 (nr. 83), invent.nr. 4001
58. RAL / NGA (08.016): archief kantongerecht Heerlen, doos 1: vonnissen 1845, zitting dd. 31 januari 1845 nr. 6)
59. RAL / NGA (08.009): Archieven van de Arrondissementsrechtbank en het parket van de Officier van Justitie te Maastricht (1807)1842-1939(1957), invent.nr. 851: zitting dd. 27 november 1845 (acte 747 Van Melsen-Fleuster)
60. RAL / NA (09.008), acte notaris Daelen Kerkrade, 1 januari 1844 (nr. 1), invent.nr. 8553
61. RAL / NGA (08.009): Archieven van de Arrondissementsrechtbank en het parket van de Officier van Justitie te Maastricht (1807)1842-1939 (1957), invent.nr. 851: zitting dd. 6 november 1845
62. RAL / NGA (08.009): Archieven van de Arrondissementsrechtbank en het parket van de Officier van Justitie te Maastricht (1807)1842-1939(1957), invent.nr. 851 : zitting dd. 27 november 1845 (nr. 747 Van Melsen-Fleuster)
63. RAL / NA (09.008), acte notaris Daelen Kerkrade, 5 april 1845 (nr. 25), invent.nr. 8554, proces verbaal notaris Daelen Kerkrade, 11 december 1845 (nr. 92), invent.nr. 8554, acten notaris Daelen Kerkrade, 7 januari 1846 (nrs. 4 en 5), invent.nr. 8554
64. RAL / NGA (08.009): Archieven van de Arrondissementsrechtbank en het parket van de Officier van Justitie te Maastricht (1807)1842-1939(1957), invent.nr. 851: zitting dd. 27 november 1845 (acte 747 Van Melsen-Fleuster)
65. RAL / NA (09.008): acte notaris Daelen Kerkrade dd. 31 maart 1847 (nr. 31), invent.nr. 8554
66. StAA Huwelijksacte Standesamt Aachen dd. 1 september 1849 (nr. 238) NB: met dank aan Jo Meermann Bleijerheide voor de transcriptie
67. SAA: overlijdensprentje Christoph Joseph Perlia (1790-1847) en Franz Perlia (1829-1908)
68. SAA Adresbücher der Stadt Aachen 1850, 1855, 1858, 1861, 1863, 1869/70 en 1874
69. StAA: "Sterbe-Urkunde" Standesamt Aachen dd. 23 december 1854 nr. 1583
70. RAL / NA (09.008), acte notaris Batta Kerkrade, 9 juli 1852 (nr. 85) en 28 juli 1852 (nr. 95), invent.nr. 8556
71. Dhr. Keutmann Standesamt Aachen: Aufstellung der 19 Kinder der Eheleute Franz Hubert Perlia en Maria Josepha Henriette Louise Schmidheny, bijlage bij schrijven dd. 17 september 2002
72. SAA: overlijdensannonce en -prentje Joseph Perlia (1871-1890)
73. Dhr. Keutmann Standesamt Aachen: Aufstellung der 19 Kinder der Eheleute Franz Hubert Perlia en Maria Josepha Henriette Louise Schmidheny, bijlage bij schrijven dd. 17 september 2002
74. <http://home.planet.nl/~margaey>
75. GAK: perceelsgewijze kadastrale legger gemeente Kerkrade 1841-1913, art. 1009 (Fleuster), nrs. 21-23 en 24 en 25, invent.nr.5795-, ibidem, art. 2003 (Vijgen), nrs.14-15.26; ibidem, art. 3589 (Franciscanen), nr. 21, invent.nr. 5801
76. GAK / BAK: perceelsgewijze kadastrale legger gemeente Kerkrade 1841-1913, art. 3589 (Franciscanen), nr. 18-20. 31. 36-37.49.50-51.54, invent.nr. 5801
77. Rita Müllejans: Klöster in Kulturkampf. Die Ansiedlung katholischer Orden und Kongregationen aus dem Rheinland und ihre Klosterneubauten im belgisch-niederländischen Grenzraum infolge der preussischen Kulturkampfes (Aachen 1992) blz. 126-129-1 vgl. tevens J.J. Ros: Honderd jaren. De Broeders Franciscanen een eeuw in Bleyerheide (Heerlen 1976) blz.5-9
78. SAA: Adresbücher der Stadt Aachen 1850, 1855, 1861, 1910-1 SAA: overlijdensprentje Franz Perlia (1829/1908)
79. SSG: overlijdensakte burgerlijke stand Sittard 19 februari 1812 (nr. 16)- acte notaris Hahn Keulen dd. 16 december 1831 en overlijdensacten van Johan Martin Savelkoul (1812), Hans Balthasar Schmidheny (1817) en Elisabeth Christina Seybertin (1826) in huwelijksbijlagen burgerlijke stand Sittard 1832
80. SSG: geboorteregister Burgerlijke Stand Sittard 14 mei 1833 (nr. 90); Vgl. doopregister St. Petrusparochie Sittard 16 mei 1833-, Genealogie Savelskoul. Met dank aan Math Heerschop en Harry Savelkoul van SSG voor de informatie
81. SSG: geboorteregister Burgerlijke Stand Sittard 8 februari 1832 (nr. 36); vgl. overlijdensregister St. Petrusparochie Sittard 8 februari 1832: *sepultus est infans ffillegitimus Reneri Urbani Savelkoul catholici et Joannae Schmidhenij acatholica an obstetrice fuit baptizatus*
82. SSG: geboorteregister Burgerlijke Stand Sittard 31 december 1834 (nr. 229)-, Vgl. overlijdensregister St. Petrusparochie Sittard 28 december 1834: *sepultus est infans legitimus Reneri Urbani Savelkoul et Joannae Smithenij ab obstetrice baptizatus*
83. RAL / MvS ressort Heerlen; RAL/NA (98-998): acte dd. 19 juli 1833 (nr. 194), verleden voor notaris Delahaye te Sittard; idem dd. 16 maart 1840 (nr. 1152)
84. SAH: Bevolkingsregisters gemeente Heerlen 1850-1860 deel 1 folio 139, nrs. 8 en 9
85. RAL / MvS ressort Heerlen; RAL/FA (03.01): Tableau general comprenant les individus nés du 23 7bre, 1784 au 22 sept. 1785 an XIII (1804) - an X111 (1805), archief van Arrondissement Maastricht en het departement van de Nedermaas, invent.nr. 477
86. Dictionnaire historique et biographique de la Suisse, deel VI (Neuchatel 1932) blz. 46: "*Schmidheny: famille de Balgach (Saint Gall) et de Saint Gall, bourgeoise depuis 1860*", waarin verder nog als bronnen worden genoemd: *Urkundenbuch der Abtei St. Gallen*, blz. 960 en O. Oesch: *Geschichte des Hofes Balgach*, mms.
87. Carole Gächter: *Die Geschichte von Balgach* op homepage Gemeinde Balgach (www.balgach.ch)
88. Hans O. Staub: Von Schmidheny zu Schmidheny = Schweizer Pioniere der Wirtschaft und Technik nr. 61, uitgeven door Verein für Wirtschaftshistorische Studien, Meilen (Glarus 1994) blz. 10 (foto bijchrift)
89. Zoon van Hans Jakob Schmidheny (1810-1874) en Katharina Nüesch (1811-1867)
90. Oprichter van de 'World Business Council for Sustainable Development' (1991) en schrijver van "*Changing Course - a global business perspective on development and the environment*" (1992), een boek dat inmiddels in 15 talen verschenen is
91. Jakob Boesch: "Drei Schmidheny = Schweizer Pioniere der Wirtschaft und Technik nr. 32, uitgegeven door Verein für Wirtschaftshistorische Studien, Meilen (Glarus 1979)
92. Staub: Schmidheny, o.c.

93. A. Nieste: 70jaar ENCI van mergel tot cement 1926-1996 (Maastricht 1996), blz. 29- Volgens dezelfde Nieste was Ernst Schmidheiny (1871-1935) "medeoprichter van ENCI en eerste voorzitter van de Raad van Directeuren" (onderdeel van de raad van commissarissen) en was "zijn overlijden ten gevolge van een vliegtuigongeval in Egypte voor ENCI een zware slag" (blz. 270). Zie voor de zittingsperiodes van Ernst I en II Schmidheiny in de raad van commissarissen- Nieste blz. 271
- 94 Geciteerd in *ENCI (1926-1986) 60 jaar jong* (extra editie ENCI-schakels september 1986, met dank aan Marlies Rутten-Wolters, Bleijerheide voor het bezorgen van deze brochure.
95. SAM: Burgerboek van de burgemeester 1778-1795, deel IX, blz. 14: "Balthazar Schmitheini, gebortig van de graefschap Reintal in Switserland, is borger afgeroepen door den bode Scheitter en onder het eufmengers ambagt en heeft den eed gedaan in handen van d' H. Borgemeester de Jacobi dezen 16 november 1778", OAM, voorlopig invent.nr. 919

IRMA
LOMMEN-SALDEN

Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht (slot)

De families Solberg en Monnens, Dorpstraat, Guttecoven

Joannes Jacobus Solberg, geboren 13 april

1781 te Guttecoven, zoon van Lambert Solbergh en Maria Joanna de Lapiere, huwde 1) 26 april 1809 te Guttecoven met **Elisabeth Custers**, geboren 1778 te Lutterade, overleden te Guttecoven 30 augustus 1827, dochter van Jan Kusters en Elisabeth Zelis, huwde 2) 2 mei 1828 te Guttecoven met **Anna Judith Dullens**, geboren 21 december 1785 te Born, overleden te Guttecoven 12 maart 1848, dochter van Thomas Anthonius Dullens en Catharina Elisabeth Custers. Het echtpaar Solberg - Custers kreeg vijf kinderen waarvan alleen het oudste kind, Maria Catharina geboren 1810 te Lutterade, de kinderen jaren overleefde. Uit het tweede huwelijk worden geen kinderen geboren.

Dat de gegevens van de lijst van emigranten uit het Provinciaal Archief niet altijd helemaal kloppen blijkt vooral bij Joannes Solberg. Hij staat als volgt genoteerd: landbouwer (volgens het bevolkingsregister is hij kleermaker), 83 jaar (87 j.), R.K., minvermogen, belastingplichtig met een aanslag van 30, reden van vertrek: verbeteren bestaan, bestemming: Noord-Amerika, jaar van vertrek: 1867. Tot zover klopt het wel allemaal redelijk maar ook wordt opgegeven dat hij vertrekt samen met twee kinderen en daar gaat men in de fout.

Zijn dochter **Maria Catharina Solberg** is op 14 april 1867 te Guttecoven overleden. Ze is in 1851 te Guttecoven gehuwd met **Jan Gerard Monnens**, geboren 15 juni 1827 te Guttecoven, zoon van Jan Willem Monnens en Gertrud Elisabeth Dieters. Het echtpaar Monnens - Solberg kreeg drie kinderen; Maria Philomena, geboren en overleden in 1852, Catharina Philomena, geboren en overleden in 1854 en Jan Cornelis, geboren in 1855, allen te Guttecoven. De twee meegereisde kinderen van Joannes Solberg waren dus schoonzoon / weduwnaar Jan Gerard Monnens en kleinzoon Jan Cornelis.

Op maandag 6 mei 1867 begonnen Jan Gerard Monnens en Jacob Solberg met de verkoop van hun roerende en onroerende goederen. De verkoop en verpachting van het land werd samen gedaan met Theodoor van den Bongard die gelijktijdig met de families Solberg en Monnens naar Amerika vertrok. De daarop volgende woensdag vond de openbare verkoop plaats van de huismeubelen, serviesgoed e.d. van Jan Gerard Monnens.

Op 19 mei 1867 stelde Jan Gerard Monnens zijn gevolmachtigden aan; Theodoor Tummers en Peter Corten, beiden akkerlieden, wonende te Guttecoven en Theodoor Delhougne, winkelier, wonende te Sittard. Toen echter een zus van Jan Gerard, Maria Catharina Monnens in 1874 overleed, trad Peter Custers, secretaris van Limbricht, op als bewindvoerder. Deze Peter Custers was op 12 november 1874 aangesteld bij vonnis van de Arrondissementsrechtbank te Maastricht. Uit de erfenis van zijn ongehuwde zus ontving Jan Gerard in 1875 59 gulden en 66 cent.

Op 13 juni 1867 wordt de familie Solberg, c.q. Monnens, uitgeschreven uit het bevolkingsregister van Guttecoven. Ze waren toen reeds lang afgereisd, want op 25 mei vertrokken ze vanuit Antwerpen met het schip de Scranton, aankomst New York 15 juli. In augustus 1867 arriveerden de families in Minnesota.

Het verblijf van Joannes Solberg in zijn nieuwe vaderland is van zeer korte duur geweest want op 31 oktober 1867 overleed hij te Laketown, Carver County, Minnesota, 86 jaar oud. Hij is begraven in Victoria.

Jan Gerard Monnens vestigde zich in Laketown en hertrouwde op 23 juli 1867 te St. Paul met **Maria Josepha Behren**. Zij was de weduwe van Theodoor van den Bongard, welke ook in 1867 Guttecoven vaarwel heeft gezegd (zie artikel LTG 2005 -2). Er werd nog een zoon geboren te Laketown van Maria Josepha Behren en haar eerste echtgenoot welke echter vlak na de geboorte is overleden.

In 1870 had het bezit van John G. een waarde van \$ 1000 en de persoonlijk goederen waren \$ 900 waard. Volgens de kadastrale kaart uit 1880 van Carver County bezat hij in de secties 12 en 13 van Laketown samen

80 acres land (ongeveer 32 ha). De kinderen van den Bongard hebben tot hun huwelijk altijd bij hem gewoond ook nadat hun moeder, Maria Josepha Behren, op 49 jarige leeftijd op 13 februari 1875 was overleden.

Jan Gerard Monnens huwde dan voor de derde maal op, 11 september 1883 te Jordan, met **Philomena Kachelmeier**, de 38 jarige weduwe van George Brand uit Nicolett County. Dit huwelijk hield echter niet lang stand want in december 1883 verliet Philomena Gerard Monnens en in 1885 wordt de officiële scheiding uitgesproken. Uit dit huwelijk werd nog een zoon, Franz Joseph, geboren op 4 september 1884 te St. George, Benton County, Minnesota.

In 1882 verkocht Gerard Monnens zijn bezittingen in Laketown. In februari 1883 kocht hij een huis in Chaska Town. Het was een stenen huis van twee etages, gelegen aan het mooie stadspark. Zijn stiefdochter, Elisabeth van den Bongard, woonde toen nog steeds bij hem in. Wanneer Elisabeth in maart 1886 huwde met John Henry Schaefer trok het jonge koppel in bij Gerard Monnens. In het najaar van hetzelfde jaar echter verhuisden ze allen naar St. Paul. Gerard Monnens startte toen met de verkoop zijn huis in Chaska.

In oktober 1886 maakte Gerard zijn testament op waarin hij zijn bezittingen in Chaska naliet aan zijn zoon Jan Cornelis, \$ 100 bestemde voor Heilige Missen ter zijner intentie aan de kerk van Chanhassen en \$ 25 naliet voor zijn twee jaar oude zoon Franz Joseph. De rest van zijn geld liet hij na aan zijn stiefdochter Elisabeth Schaefer - van den Bongard en haar pasgeboren kind. Dit kind, geboren in december 1886, zou een bedrag van \$ 1000 per jaar moeten ontvangen uit de nalatenschap! Er wordt niet opgegeven hoeveel de totale waarde bedroeg van deze erfenis.

Op zondag 13 januari 1887 overleed Jan Gerard Monnens te St. Paul in het huis van zijn stiefdochter Elisabeth Schaefer. Volgens de overlijdensaankondiging in de krant waren ze net thuis na een bezoek aan de Heilige Mis, toen Gerard aan de gevolgen van een hartinfarct overleed. Hij werd 59 jaar oud. Zijn zoon Jan Cornelis heeft hem laten begraven op het kerkhof van zijn parochie, St. Mary's of the Purification, Marystown, Scott County.

Zijn derde echtgenote Philomena Kachelmeier overleed als Philomena Brandt op 6 maart 1932 te New Ulm, MN, alwaar ze ook begraven is.

Kinderen Jan Gerard Monnens uit zijn eerste en derde huwelijk

I. Jan Cornelis Monnens, geboren 16 mei 1855 te Guttecoven, huwde op 26 november 1878 te Chanhassen met de 18 jarige **Margaret Sarrasin**, geboren 1 maart 1860 te Henderson, Minnesota, dochter van Jean Francois Sarrasin en Elisabeth Bender.

Na hun huwelijk woonden Jan Cornelis en Maggie in bij (schoon)vader Gerard Monnens. Daar wordt hun eerste kind geboren.

In 1880 woonden ze echter in bij de moeder van Maggie in Chanhassen. Aldaar worden de twee volgende kinderen geboren. Rond 1886 kocht Jan Cornelis een eigen boerderij in Louisville, Scott County. Het gezin wordt uitgebreid met nog eens tien kinderen wat het totaal brengt op dertien. Enkel twee kinderen overleden jong, de overige, vier dochters en zeven zonen groeien op tot volwassenen en allen huwden.

Jan Cornelis Monnens wordt in 1920 Amerikaans staatsburger, hij is dan reeds 65 jaar oud. Hij stierf op 5 juni 1926 te Louisville, 71 jaar oud. Maggie Sarrasin overleed een paar jaar later, in 1930, op zeventigjarige leeftijd. Zij zijn beiden begraven op het kerkhof van Marystown, Scott County, Minnesota.

Jan Cornelis Monnens en Margaret Sarrasin.

De boerderij van John Cornelis Monnens in Louisville, MN.

II. Frank Joseph Monnens, geboren 4 september 1884 te St. George, Benton County, Minnesota. Hij groeide op als Frank Brand. Frank verliet het huis op zeer jonge leeftijd en werkte op vele plaatsen in Minnesota en North - en South Dakota. Kort na zijn 21e verjaardag vroeg hij een homestead aan in Isabel, South Dakota. Toen bleek uit de officiële papieren dat

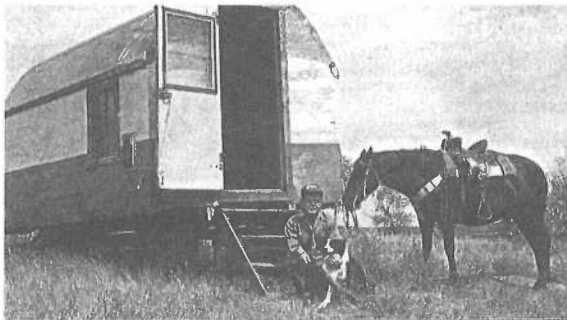

zijn naam eigenlijk Monnens was. Vanaf die tijd is hij de naam Monnens gaan gebruiken. In Isabel ontmoet hij een 'Nederlands' meisje, **Gertrude Elizabeth Stapert**. Zij was geboren 12 oktober 1899 in Michigan, dochter van Samuel Stapert en Geiske Hijma.

De familie Stapert was afkomstig uit St. Anna parochie in Friesland. Op 10 juni 1893 arriveerde Samuel (Sybe) Stapert met echtgenote Geiske en negen jaar oude (broer?) Bouke Stapert in New York op de SS Rotterdam. Zij vestigden zich in Grandville Village in Kent County, Michigan. Aldaar worden zeker acht kinderen geboren. Voor 1920 vestigde de familie Stapert zich in Isabel, South Dakota. Aldaar overleed Samuel Stapert in 1928 en zijn echtgenote Geiske in 1939.

Op 16 februari 1916 huwde Frank Monnens de dan pas zeventienjarige Gertrude Stapert in Isabel, SD. Het gezin Monnens - Stapert kreeg elf kinderen. Later vestigde Frank Monnens zich met zijn familie in Madison, Lac Qui Parle County, Minnesota. Aldaar stierf hij 24 september 1951, 67 jaar oud. Gertrude Stapert overleed 21 februari 1978 in Madison.

Een van de zonen van Frank en Gertrude Monnens, Francis John (1924-1999) werd geboren als lilliputter.

Francis John Monnens op het trapje voor zijn "woning".

Francis, nickname "Stub", was een trots lid van de "Little People of America club", hij was maar 1.25 meter groot, of beter, klein. Stub's grote passie was werken in de buitenlucht met paarden, schapen en honden. Vooral voor zijn training van schaareshonden, border collies, stond hij goed bekend.

Van de overige kinderen Monnens, vijf dochters en vijf zonen, huwden er acht en bleven in South Dakota en Minnesota wonen.

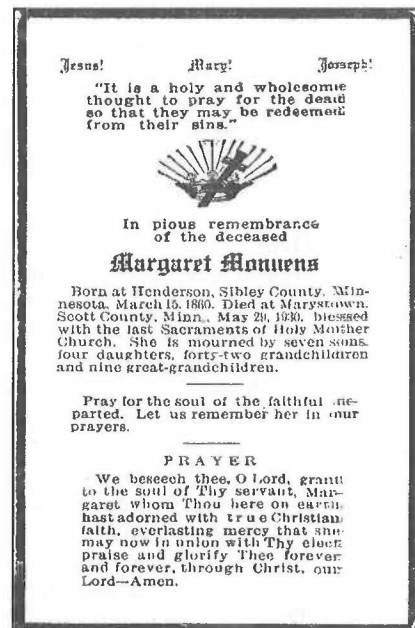
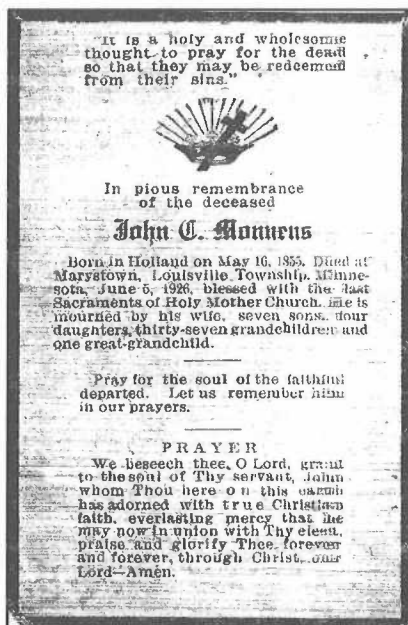
Uit het bovenstaande blijkt dat de twee zonen Monnens voor een nageslacht hebben gezorgd van 24 kinderen welke op hun beurt weer zorgden voor de nodige nakomelingen. Het mag wel duidelijk zijn dat de naam Monnens tot op heden redelijk veel voorkomt in Minnesota en daar buiten.

Met dank aan: Nancy Zuber, MN; Edmund en Carlotta Monnens, MN.

Bronnen o.a.:

- Lijst Limburgse emigranten, Provinciaal Archief Limburg
- Bevolkingsregister Guttecoven
- Burgerlijke Stand Limbricht
- Weekblad Mercurius 1867
- Passagierslijst schip EC Scranton, Liverpool - New York, aankomst 15 juli 1867
- Censussen Minnesota, meerdere jaren
- Kadasterkaart Carver County, MN, 1880
- Lijst kerkhof Marystown, Scott County, MN

Dit was het laatste artikel uit de serie "LANDVERHUIZERS UIT DE VOORMALIGE GEMEENTE LIMBRICHT". Deze serie zal voortaan verschijnen onder de naam "LIMBURGSE EMIGRANTEN" en handelen over emigranten-families uit de hele provincie Limburg in willekeurige volgorde.

Bidprentjes van John Cornelis Monnens en Margaret Sarrasin.

J.L.G. HERMENS

Het turbulente leven van Geurt Hermens en Catharina Daemen (1654-1728)

Kroniek van de familie Hermens

Inleiding

Geurt was de zoon van Claes Hermans uit Terstraeten, schepen in de heerlijkheid Nuth en Helena Lijmpens, eveneens uit Terstraeten.

De echtgenote van Geurt of Godefridus Hermens, Catharina Daemen werd in Bunde geboren. Door de schenking van haar ouders bij haar huwelijk en na hun overlijden door vererving, verwierf de familie in 1713 hierdoor eigendommen (grond) in Caasen en op de Cruijsberg. Deze eigendommen behoorden voorheen tot de schepenbanken Bunde, Geulle en Ulestraten maar of dit de reden was, waarom hun kleinzoon later van Nuth naar Ulestraten is gegaan, is niet meer na te gaan. Catharina kwam uit een wat bijzondere familie. Haar vader, Jan Daemen uit Casen, een gehucht in Bunde, was mogelijk soldaat en haar moeder van Vaessen, kwam ook uit Bunde. Catharina werd pas gewettigd toen ze achttien jaar was en haar ouders in het huwelijk traden. Daarna kreeg ze nog twee broers, die toen ze volwassen waren, nogal wat escapades veroorzaakten. Opvallend is dat vooral Catharina vaak ruzies had en ook Geurt conflicten niet uit de weg ging. Hij kreeg zelfs ruzie met zijn vader Claes. Ook kreeg Geurt problemen met het aflossen van schulden en het op tijd betalen van de rente over geleend geld. Hij kocht in 1681 het Hoofken in Helle en over het niet op tijd betalen werd een uitgebreid en langdurig proces gevoerd. Kort na zijn huwelijk in januari 1677 begon hij in april van dat jaar al een proces tegen de graaf van Hoensbroeck-Geulle. Dat proces zou twee jaar duren.

Ook was Catharina bij ruzies van anderen betrokken. Zij trad enkele malen als getuige op en ook Geurt trad wel eens voor haar op als haar "momboir", dat voogd betekent. Een grote ruzie met haar buurvrouw, Lijsbeth Weustenraedt, is in een uitgebreid dossier in de schepenbankboeken vastgelegd. Deze ruzies hebben zich afgespeeld in Helle, het gehucht waar Geurt en Catharina woonden.

Helle

Na hun huwelijk is het echtpaar in Helle gaan wonen en is daar steeds gebleven. Hun boerderij lag aan de Nelisweg welke de doorgaande weg was, en nog steeds is, van Helle naar Schimmert. In deze boerderij zouden drie generaties Hermens blijven wonen, totdat in 1776 de kleinzoon van Geurt naar Ulestraten vertrok. Tot 1811 is de boerderij in elk geval in familiebezit gebleven, want toen is deze door de kleinzoon van Geurt nog voor tenminste drie jaar verpacht aan Jan Drummen uit Helle.

Helle is nu nog steeds een heel klein gehucht van slechts een paar huizen, grenzend aan het gehucht Terstraten in de gemeente Nuth. Bij een telling in 1526 had het dorp Nuth acht huizen, terwijl Gen Hel, of Helle, er vijftien had en Terstraeten negen, dus heel

andere verhoudingen dan nu. De woongemeenschap Nuth heeft nu honderden huizen, Helle nog slechts acht en Terstraeten is ongeveer gelijk gebleven.

In het overlijdensregister van de H. Bavokerk in Nuth schreef pastoor Hendrik Wolters in 1728 bij het overlijden van Catharina Daemen: "*ex inferno*", zoals hij bij andere overlijdens b.v. schreef "*ex vaesraedt*" of "*ex nutth*".

Ex inferno is in het latijn de vrije vertaling voor: uit de hel, of zoals hier bedoeld: uit Helle.

Kroniek

1654

Op 8 november werd Godefridus Hermens in Terstraten in Nuth in de H. Bavokerk gedoopt als zoon van Claes Hermans en Helena Lijmpens. Als roepnaam werd meestal Geurt en een enkele keer Goert gebruikt. Als doopgetuigen waren aanwezig Godefridus Hermans, de overgrootvader van Geurt, en Maria Lijmpens (waarschijnlijk moet dit zijn Maria Boonen, een schoonzuster van Claes), de vrouw van Servatius Lijmpens.

Octava novembris baptizatus est filius Nicolai Hermans et Helenae Lijmpens nomine Godefridus, quem susceperunt Godefridus Hermans et Maria Lijmpens uxor Servatij Lijmpens.

1657

Op 28 april 1657 werd in Bunde in de parochie van de H. Agnes een Catharina Damen gedoopt als dochter van Joannes Daemen en Eva Vaessen. De doopakte:

28 aprilis baptisata est Catrina filia Joannes Damen suscitata ex Eva Vaessen susceperunt Arnolt Nagels et Petronella Damen

Er staat "*suscitata ex*", wat betekent "verwekt bij" en dat gaf aan dat het een buitenechtelijk kind was.

In de akte van schenking bij het huwelijk Hermens-Daemen staat dat de ouders van de bruid Jan Daemen en Eva Vaessens waren, en trad naast de kapelaan van Nuth ook de pastoor van Bunde als getuige op, waarschijnlijk op verzoek van de familie van de bruid, die dus zeker van Bunde afkomstig was. De schoonouders van Geurt hadden geen alledaags huwelijk. Dat is duidelijk geworden bij het nagaan van hun antecedenten.

1675

Huwelijk schoonouders Joannes Daemen en Eva Vaessen

Op 11 januari van dit jaar, bijna achttien jaar na de geboorte van hun dochter, werd het huwelijk gesloten tussen de ouders van Catharina, nl. Joannes Daemen en

Eva Vassens in Maastricht. De huwelijksakte, door pastoor Gisbertus Lottum van de parochie van de H. Agnes van Bunde ingeschreven, luidde:
Coram me in praesentia adm R.R.D. Henrici Canisij S.T.D. et prioris F. S. Augustinianorum, et Frederici Caenen pastoris in Heughem matrimonium legitime contraxerunt Joannes Daemen ex Casen et Eva Vassens, et filiam suam Catharinam ante 18 annorum ex fornicarie concubitis suscitatum ibidem presentem legitimarunt, ita factum Traiecti in conventii Augustinia ao 1675 11 Januarii

De vertaling:

Ten overstaan van mij in presentie van R.R.D. Hendrik Canisius, S.T.D. en prior van het Augustijner klooster, en Frederik Caenen, pastoor in Heughem, hebben een wettig huwelijk gesloten Joannes Daemen uit Casen en Eva Vassens, en hun dochter Catharina, 18 jaar geleden in ontucht levende samen verwekt, eveneens hier aanwezig, gewettigd. Aldus opgemaakt te Maastricht in het convent van de Augustijnen op 11 januari 1675

De ouders van Catharina trouwden dus, toen hun dochter achttien jaar was en Geurt waarschijnlijk al kennis had met Catharina. Het is mogelijk dat Claes, de vader van Godefridus, toen deze laatste verkering met Catharina kreeg, als voorwaarde stelde, dat zijn aanstaande schoondochter voor het huwelijk gewettigd werd.

Waarom Jan Daemen en Eva Vaessen niet "normaal" getrouwd waren, is niet echt duidelijk. Ze waren, zoals ook gebleken is uit enkele akten van de schepenenbanken Bunde en Ulestraten, redelijk bemiddeld en Jan Daemen kon schrijven, zijn vrouw Eva echter niet. Er werden drie kinderen uit dit huwelijk geboren, namelijk Catharina in 1657, Mathijs en nog een zoon Jan Daemen den jongen, welke laatste na het officiële

huwelijk van zijn ouders, op 2 juni 1677, dus twintig jaar na Catharina ter wereld kwam! Ook Mathijs zal geboren zijn nadat het kerkelijk huwelijk gesloten was, van hem is echter geen doopakte gevonden. Het is natuurlijk mogelijk dat er nog meer kinderen werden geboren, maar in een akte uit 1708 werden alleen deze drie genoemd en uiteindelijk zouden alleen deze drie de erfgenamen zijn.

In het archief van de schepenenbank Bunde staat in een transportakte, dat een Jan Daemen soldaat was en in 1686 een stuk land in Casen verkocht. Het is dus mogelijk dat de vader van Catharina soldaat was en daarom een wat ongewoon leven leidde en dus ook niet "normaal" voor de kerk getrouwd is.

(LVO4911)

1676

De pastoor van Bunde over buickloop en het beleg van Maastricht

De pastoor van de H. Agnesparochie van Bunde, waar Catharina toe behoorde, schreef dat jaar in het DHO-register:

Kennelijk sege hiermede hoe int jaer ons heeren 1676 int endt des maents Augusti ten tijde als die Stadt Maestricht beleggert sijnde, deur 't fransse legger ontsiet waer, den buickloop seer regneerde, met den selve waer besmet Anna van Mulcken, en op den kerckhoff tot Bunde kranckliggende (:overmits nijmant in sijn huis blijven mogt wegen het krigsvolck) etc.

(H. Agnes Bunde)

In juli 1676 is de Prins van Oranje met 25.000 man voor Maastricht aangekomen, maar Maastricht werd toen door het Franse leger ontzet en dit zou ook een aanwijzing kunnen zijn dat Jan Daemen sr. de vader van Catharina als soldaat Maastricht mee moest verdedigen.

1677

Ruzie in Ter Straeten in het huis van Claes Hermans op voorbruiloft van zijn zoon Geurt

De zeventiende februari vond er een getuigenverhoor plaats "over alsulck crackeel als is geschijet op de voor Bruiloft van Geurt Hermans ter Straten, en de sulcx ten huijse ofte op den meshoff van desselfs vader, alwaer seeckeren Vaes Raemaeckers eene wonde op sijn hooft heeft ontfangen".

Dat er een voorbruiloftsfeest werd gehouden, betekende dat de familie toch redelijk welgesteld was, maar anderzijds waren feesten in die tijd vaak aanleiding tot vechtpartijen.

Huwelijk Geurt Hermans en Catharina Daemen met akte huwelijksgeschenken van wederzijdse familie

In februari (de dag is niet leesbaar) werd in de kerk van de H. Bavo in Nuth het huwelijk door pastoor Jacobus Pesch ingezegend tussen Godefridus Hermens en Catharina Daemen. De akte is vrij onduidelijk:

"..... februarij 1677 Matrimonium contraxerunt Godefridus Hermans et Catharina Daemen Testes fuerunt Servatius Vroemen et Leonardus Lijmpens."

Na het huwelijk, het was "alrede gecelebreert", ontving het bruidspaar van wederzijdse ouders goederen en landerijen, waarvan de volgende akte werd opgemaakt:

De Nelisweg met de Hellerhof.

Den 26 februarij 1677

Den Eersamen Claas Hermans als vader van sijnen wettigen soon Geurdt, Bruijdigom, geassisteert mit Lens Meijs sijnen swager, en Gabriel Lumpens sijnen neef ter eenre

Ende den ook Eersaamen Jan Daamen en Eva Vaassens eheluidens voor hun wettige dogter Catharine de Bruijdt ter andere sijde partij dewelke tot bijstandt van t' houwelijk alrede tuschen t' voors: jonkpaar volcx volgens d'ordonnantie vande heilige kerke gecelebreert hebben gegeven, te weten de eerste van morgen landts bruijdigom, twe morgen landts gelegen ter Straaten lancxs den Withegger graaff regen: d.erfgenamen Lentje Cremers vuijtschietende op d'erfgen. Vaas Lumpens, item nog eenen morgen landt gelegen op t Hellvelt tuschen Corst Frissen, en diverse hoofstucken vuijtschietende op Claas selver en mit dander eijnde op de roode port

Item nog vijftig pattacons eens, twe koebeesten, twe verkens ende sal Claas voors: den bruijdigom versien van cleijdinge ende linwas naar staat en aant jonck par volks bij sig de costen geven een jaar lanck, Daartegens geven, de tweede comparanten van wegen de bruijdt seven groot rooden landts gelegen tot Caasen regenoot Jan Muijijens ter andere de Leustraate vuijtschietende op den Greunenweg, Item vijf rooden gelegen op den Cruijsberg tuschen Lenart Daamen en d'erfgenaamen Peter Greuvers vuijtschietende op gemeijne straate naar Meerssen gaande

Item nog drij rooden int Hemcover velt tuschen Art Jaspars erfgen. en Lenaard Daamen, oft de wederdeijlinge vuijtschietende op diverse hoofstucken Item vijf en vijftig kleijn rooden, op den Ruijters weg, regenoot Claas Janssen ter andere Jan Vaasens, vuijtschietende op den Ruijtersweg

Item twe hondert guld: Maastrigter Cours eens Item twe koebeesten, twe verkens, een bedde en toubehoorten ende de bruijds kleijdinge en linwas naar staat

Des is geconditioneert dat bij aldijen 't voors: jonkpaar volcx quaaam te sterven sonder wettige lijfs erven van hun beijde achter te laten soo sullen de voors: erven wederkeeren daarse respectivelijk vandan kommen en hun acquesten half naar des bruijdigoms sijde en half naar de sijde van de bruijdt. Ende sullen de respective ouders de voorgespecificeerde erven drij oft vier jaaren cultiveren tot behooff van t' jonk paar volcx

Aldus gedaan en vast gestelt opdato als boven int huijs van Claas Hermans ter Straaten

Ter oorconde (:signatum in originali penes me quiescente Claas Hermens, Jan Daamen, Gabriel Leimpens, Laurens Meijs, de merk van Eva Vaassens, Jan Maenen als getuijge, Gisbertus Lottum Pastor in Bunde uti testis Hen: Ross, sacellanus in Nuth uti testis, Deinde subscriptum:) me presente B.F.Huberti
Quod Testor B.F.Huberti

De vertaling van de laatste alinea:

De originele akte die in mijn handen berust, is ondertekent door Claas Hermens, Jan Daamen, Gabriel Limpens, Laurens Meijs, het merkteken van Eva Vaassen, Jan Maenen als getuige, Gijsbert Lottum pastoor in Bunde en Henricus Ross, kapelaan in Nuth

als gebruikelijke getuigen, en vervolgens in mijn tegenwoordigheid ondertekend B.F.Huberti

In deze akte staat dus wat de bruidegom kreeg van zijn vader Claes, (zijn moeder Helena Limpens was in 1673 overleden) namelijk twee morgen land, gelegen in Terstraten, een morgen gelegen in 't Helvelt. Verder nog vijftig pattacons (twee honderd gulden), twee koebeesten en twee varkens. Claes, gaf hem verder nog kleding en linnengoed naar aanzien, en beiden, Geurt en Catharina, een jaar lang de kost. Het is dus mogelijk, dat ze nog een jaar of langer, bij Claes gingen inwonen.

De bruid kreeg van haar ouders zeven grote roeden land gelegen in Caasen, (in Bunde) en vijf roeden gelegen op de Cruijsberg, drie roeden gelegen in het Hemcovervelt, en 55 kleine roeden op de Ruijtersweg. Verder twee honderd gulden Maestrichter cours, twee koebeesten en twee varkens, een bed met toebehoren en kleding voor de bruid en linnengoed volgens hun stand.

Mocht het jonge paar komen te sterven zonder wettige "lijfserven" dan zou dit alles weer teruggaan, naar waar het vandaan kwam, dus naar de respectievelijke families. Verder zouden de beide ouders de geschonken landerijen nog drie of vier jaar cultiveren.

Het was opmerkelijk dat het huwelijk niet in Bunde, de geboorteplaats van de bruid, maar in Nuth had plaatsgevonden. Een reden zou kunnen zijn dat de verstandhouding tussen de beide families niet bijzonder goed was, of dat Jan Daamen toen ergens als soldaat diende en niet bij het huwelijk van zijn dochter aanwezig kon zijn.

(LVO1746)

De kinderen uit het huwelijk Hermans - Daamen

Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

Helena	1684	Waarschijnlijk jong overleden
Joannes	1685	Stamhouder, huwde met Anna Elisabeth Habets
Nicolaus	1689	Gehuwd op 2 februari 1716 met Maria Zelis(sen)
Hermanus	1694	Overleden 4 februari 1700, op 6-jarige leeftijd.
Anna	1697	Huwde op 12 februari 1724 met Franciscus Schreurs en op 28 februari 1743 met de weduwnaar Nicolaes a Campo in Ned. Herv. kerk in Klimmen
Mattheus	?	Gehuwd met Ida Eggen
Lambertus	1702	Huwde op 4 mei 1730 met Ida Omstein

Geurt in proces tegen de graaf Hoensbroeck-Geulle

Op 23 april 1677 begon de schepenbank van Ulestraten een proces tegen Geurt. In de korte aanklacht stond niet duidelijk waarover het ging. Uit de verdediging kunnen we concluderen dat het een proces was tegen "onze" Geurt Hermens uit Nuth. "Tegen densdag den 27e deses" werd hij door de bode opnieuw voor de schepenbank gedaagd. Geurt verdedigde zich: "Geurt Hermans te vergeeffs getenteert hebbende ons in der minnen en met redelicke presentatie bij sijne Graeffelicke Genaeden alhier dese ongefundeerde vexatie van arrest op sijn persoon gedaen bij den

momboir des heeren te redimeeren om vant voors. arrest ontslaegen te worden ende sonder prejuditie van sijn goed recht ende defentie vercautioneert drie morgen lants hem over houwelijck gegeven onder Caesen in drie stucken waer van het ierste groot seven groot rooden, reg.t Jan Muijtens ter andere sijde die Leuij, item vijf groot rooden op den Cruijsbergh tuschen d'erffgen. Peter Grevers ende Lenaert Daemen ende noch vijff ende vijftijch cleijn roeden op den Ruijterswech reg.t Claes Janssen ende Jan Vaessen waervan copie ad manis sal ingedient worden

Samengevat stond er:
Geurt had tevergeefs geprobeerd in der minne en met redelijke argumenten van de ongefundeerde en belastende beschuldiging door de "momboir des heeren", de landvoogd van de graaf, zijnde de schout, aan zijn adres gedaan, ontslagen te worden.

Vooruitlopend hierop en zonder erkenning van schuld stelde hij als borg de grond die hij van de familie Daemen gekregen had. Waarvoor hij aangeklaagd was is niet duidelijk. Het is mogelijk dat de graaf van Hoensbroeck-Geulle hem had aangeklaagd wegens het niet betalen van tienden, waarmee de grond die hij bij zijn huwelijk gekregen had, mogelijk belast was.

De vierde mei was "Geurt Hermans in persoon" op een buitengewone zitting van de schepensbank om "sijne saecke nootdrustelijck voor te brengen". Op 26 mei zei Geurt dat "hij hier voorens eenen pattacon getelt heeft soo op sijn costen", en dat wegens "retardatie" dus wegens vertraging, en dat men "een jonck paer volcx met costelijcke proceduire soeckt alleenlijck te matteeren", maar de schepenen "ordonneren aen de bedaegde te voldoen thig gulden". Een pattacon was vier gulden, maar ze eisten er dus tien.

(LVO8059)

Geboorte broer Joannes Daemen van de toen twintigjarige Catharina

Zoals eerder vermeld kreeg Catharina op 2 juni, een paar maanden na haar huwelijk nog een broer.
1677 2 Junij baptizatus est per D pastorem in Lummel Peter Hex filius legitimus Jois Daemen et Eva Vassen uxoris eius appellatus est Joannes Gisbertus susceperunt sunt ego Gisb Lottum pastor in Bunde Martinus Vaessen et Elisabetha Maenen

We zagen reeds dat het huwelijk van Jan Daemen en Eva Vaessen plaats vond in Maastricht in het bijzijn van de pastoor van Heughem, en nu werd hun zoon door Peter Hex, pastoor van Lummel en Amby, gedoopt met Gisbertus Lottum, pastoor van Bunde, als peter. Ook dit zou een aanwijzing kunnen zijn dat Jan Daemen als soldaat in of bij Maastricht gelegerd was. Pastoor Gijsbert Lottum had blijkbaar een goede relatie met de familie, want de tweede naam van Joannes was Gisbertus en hij was ook al mede-ondertekenaar van de akte van 26 februari met de huwelijksgeaven voor hun dochter Catharina.

(H. Agnes Bunde)

1678

Aan het proces tussen Geurt en de schepensbank van Ulestraten, kwam voorlopig een einde op 21 november 1678, echter zonder uitspraak. Geurt bereikte geen akkoord met de tegenpartij en de bode werd door de

schepensbank belast aan de partijen kopieën van de notulen en verbalen te geven. Het is mogelijk dat ze naar een hogere rechter gingen. Snelle rechtspraak met uitspraak kwam in die tijd niet vaak voor.

1681

Geurt koopt Het Hooffken in de Helle ofwel Het Passarts hoffken

In 1659 verkocht Willem van Blitterswijk, genaamd Passart, aan zijn zwager kapitein Hendrik van Hartsleben, die bewoner was van huize "de Dael", vier boender en zes roeden akkerland gelegen in de Helle. Hij had deze grond geërfd van zijn oom Ulrich van Passart genaamd Blitterswijk. De prijs hiervoor was 1500 gulden, hierbij inbegrepen het legaat van "100 rixdaelders", die zijn oom aan zijn zwager vermaakt had. Mocht zijn oom zaliger nog meer legaten gemaakt hebben, dan bleven deze staan ten laste van de weide en bouwplaats, ook "ingen Helle" gelegen.

(LVO1755)

Op 20 maart maakte schout Brouns van Nuth bekend, dat er voor de verkoop van het hooffken in de Helle een vierde bieding zou plaatsvinden. "Den heere vanden Steijn schepen der stadt Maestricht" die den hof met het bijbehorende land "voor de darde reijse" openbaar wilde verkopen, had tot last daarvan een hypotheek van duizend gulden staan, en de kinderen van Capitein van Hartsleben elk een legaat van 100 pattacons vanwege de Eerw. heer Passart zaliger, "canonick tot Vourendael". De volgende bieding, de vierde dus, was geproclameerd op de zeventiende april. Uit een latere akte is gebleken dat Vanden Steijn het toen voor 1800 gulden voor zijn neef Hendrik van Meer had gekocht.

Hieruit blijkt dus tevens dat "het hooffken inde Helle", ook wel het "Passarts hoffken" genoemd werd naar de eerdere eigenaren.

De zesde augustus van dat jaar kocht Geurt "het Hooffken in de Helle" van Johan Hendrick van Meer, zoals uit die latere akte is gebleken. Aan de Nelisweg in Helle ligt nu nog een boerderij genaamd de Hellerhof. Of dit dezelfde is, is niet met zekerheid te zeggen, maar uit verscheidene aktes is op te maken, dat deze het Hooffken is of op vrijwel dezelfde plaats ligt. De boerderij is zeker vaker verbouwd en nu is een gedeelte aan de binnenplaats nog vakwerk van mogelijk honderd jaar oud maar het hoge gedeelte is later nog aangepast.

Van deze koop werd toen blijkbaar geen akte opgemaakt en het werd ook niet door de schepensbank geregistreerd. Dit zou later in de jaren 1687 en 1688 tot een uitgebreid proces tussen de partijen leiden.

(wordt vervolgd)

